

☛ Zie in dit nummer het hoogst-interessante artikel over: Gaszoeklichten in het Nederlandsche Leger.

No. 20
(91-92)
15 NOV.
1916
AFZONDER-
LIJKE
NUMMERS
12½ CENT

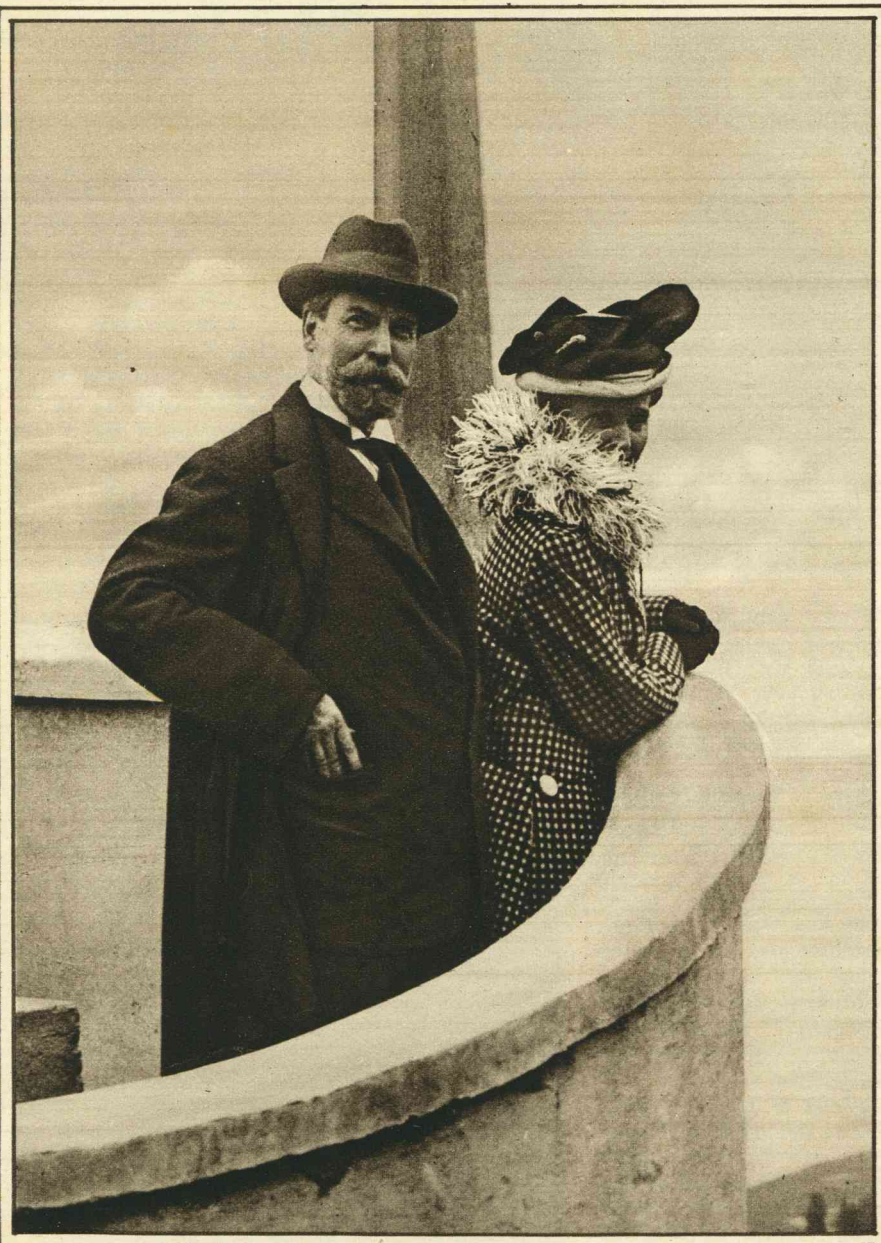
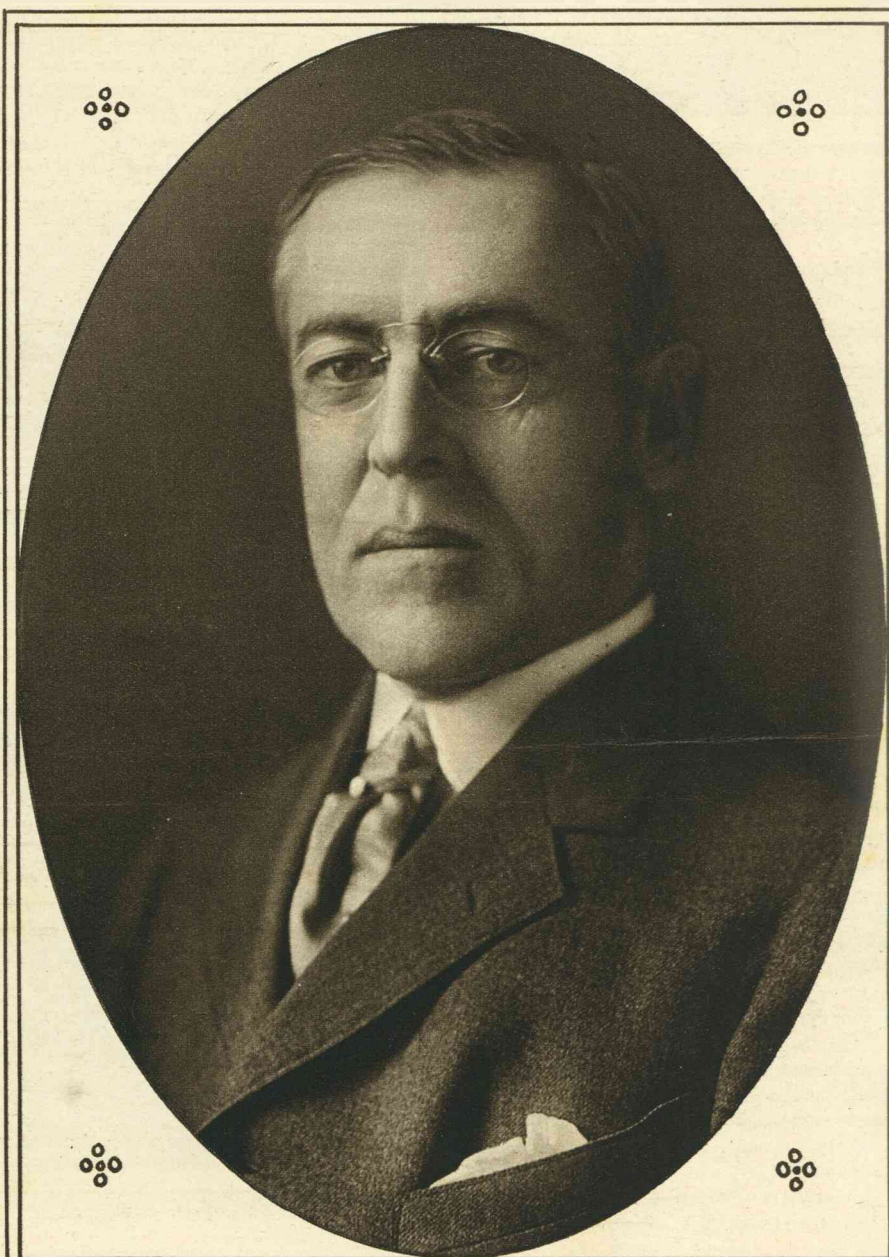
Panorama

GEÏLLUSTREERD WEEKBLAD

A. W. SIJTHOFF'S UITGEVERS MAATSCHAPPIJ LEIDEN

ABON-
NEMENT
PER
KWARTAAL
f 1.50
PER WEEK
12 CENT

PRESIDENT WILSON HERKOZEN

•Wilson herkozen!• Zoo luiden de telegrammen die ons uit New York bereiken. Na de dagen van twijfel en onzekerheid schijnt thans dus eindelijk de definitieve uitslag van de Amerikaansche presidents-verkiezing vast te staan en zal president Wilson's verblijf in het Witte Huis weer met vier jaar verlengd worden, tenzij een hertelling der stemmen in de twijfelachtige staten nog een verandering zou brengen, wat echter vrij onwaarschijnlijk is. — De foto beneden geeft den heer en mevrouw Charles Evans Hughes. Rechts boven de herkozen president Wilson.

Enkelbloemige Chrysanthemum „Ada Owen”, alom bekende rose variëteit.

Chrysanthemums

Nu we in de meeste bloemenwinkels onzer steden en grotere dorpen weer talrijke fraaie bloeiende Chrysanten voor de ramen kunnen zien staan en we weer in staat zijn, deze verrukkelijke bloem, die, nog met meer recht dan de Dahlia, de koningin van den herfst genoemd mag worden, in al haar schoonheid te aanschouwen, zal 't den velen lezeressen en lezers van Panorama zeer zeker interesseeren, iets van de geschiedenis dezer plant te vernemen.

Wanneer de eerste variëteiten der Chrysanten zijn verkregen, ligt in het duister, maar algemeen wordt aangenomen, dat Brennyus de eerste geweest is, die deze plant in het jaar 1689 in z'n Prodomus plantarum rariorum heeft beschreven, ze Matricaria mastiona noemde en spreekt van witte, roodachtige, rose, donkerroode, gele en purperkleurige variëteiten. Gemelli, die in 1696 een reis door China maakte, vermeldt, dat hij daar den Chrysant heeft gevonden, groeiend op met tegels omlijste bloembedden, die de wegen begrensden. In China en Japan schijnt deze plant dus reeds eeuwen vóór haar invoering in Europa gekweekt te zijn. Dat de Chrysant in China steeds een zeer gezochte en hooggeschatte plant is geweest en nog is, bewijst wel het feit, dat daar een Chrysanten-ridderorde bestaat. De Siameezen voeren den Chrysant als nationaal emblema in haar wapen.

Wij, Hollanders, waren de eerste en daar kunnen we trotsch op zijn, die de kleinbloemige

variëteiten van onze bezittingen op Amboina en Malabar hebben ingevoerd en voortgekweekt. Linnaeus geeft in de eerste uitgave van z'n werk „Species plantarum” in 1753 aan deze plant den naam Chrysanthemum indicum en verdeelt haar in twee soorten, namelijk in Chrysanthemum Sinense met groote witte, en Chrysanthemum indicum met zeer kleine gele bloemen, waarvan zoowel enkel- als dubbelbloemige variëteiten bekend waren.

In Engeland werd de Chrysant in 1764 ingevoerd en wel de gele variëteit. Deze vond echter in den botanischen tuin te Chelsea (Londen) zoo weinig belangstelling, dat ze binnen enkele jaren geheel vergeten was. In het jaar 1784 beschreef Thunberg een plant, die hij verzekerde dezelfde te zijn, als die welke door Linnaeus beschreven was, namelijk Chrysanthemum indicum en hij voegde er bij, dat er in Japan vele zeer van elkaar verschillende variëteiten werden aangetroffen, zoowel verschillend in vorm als in kleur en dat er zoowel enkelbloemige als gevuldbloemige variëteiten bestaan, die in den zomer en in den herfst bloeien.

In het jaar 1789 importeerde Blanchard, een ondernemend Fransch koopman te Marseille, uit China drie variëteiten, namelijk een witte, een paarse en een purperkleurige. Van deze drie planten kwam alleen de purperkleurige levend in Frankrijk aan. Aan Blanchard komt dus de eer toe, de eerste te zijn geweest, die de grootbloemige variëteiten in Europa heeft ingevoerd.

Zoo zouden we nog kunnen voortgaan met opsommingen van Chrysanten-invoeringen in Europa, die in den loop der jaren hebben plaats gehad. In het jaar 1846 brak er een nieuwe aera in de geschiedenis der Chrysanten aan, want toen bracht Fortune uit China

Enkelbloemige Chrysanthemum „Mary Anderson”, alom bekende witte variëteit.

Grootbloemige Herfstchrysanthemum „Mad. Renée Oberthur”, groot, zuiver wit; vroeg-bloeiende variëteit.

twee kleinbloemige soorten mede naar Europa onder den naam Daisy, en Chinese Minimum. Die kwamen heel veel overeen, wat grootte en vorm betreft, met die van Linnaeus, maar zouden in Engeland, wanneer ze daar gebleven waren, ook geen liefhebbers hebben gevonden, omdat de kleinbloemige Chrysanten bij de Engelschen niet gewild zijn.

In de Handelskweekerij van Salter in Versailles (Frankrijk), werden ze daarentegen gaarne gezien. Van die twee planten heeten alle kleinbloemige Chrysanten af te stammen.

In het jaar 1886 hadden te Toulouse de eerste proefnemingen plaats met bevruchting van Pyrethrum Comtesse de Chambord, met vroegbloeiende, zoogenaamde Zomer-Chrysanten en in het jaar 1887 volgden daarop de eerste proefnemingen met kruising van Pyrethrum Comtesse de Chambord, de variëteiten P. Madame Farfouillon en Chrysanthemum Leucanthemum en Segetum met Japansche en Chineesche variëteiten.

In het jaar 1829 werd in Engeland de eerste tentoonstelling van Chrysanten gehouden en wel in Stoke Newington en tevens daar opgericht de eerste Engelsche Chrysanthemum-Club. Daarop volgde een tentoonstelling van Chrysanten in Portsmouth in 1849 en sinds dien volgden deze tentoonstellingen in Engeland elkander geregeld op, maar ook in Frankrijk, Oostenrijk en Duitschland hadden tal van Chrysanten-tentoonstellingen plaats, terwijl ook Nederland geenszins daarin achterbleef. Na oprichting van de Nederlandsche Chrysanthemum-Club in Januari 1897 gevestigd te Amsterdam, hadden er geregeld Chrysanthemum-tentoonstellingen in ons land plaats.

Die welke, uitgaande van genoemde Club, gehouden werd in Artis te Amsterdam in November 1900, had een

bijzonder succes en mag met eere genoemd worden. Thans zijn ons vele en groote Chrysanten-kweekerijen in ons land bekend en worden, vooral te Aalsmeer, elk jaar ontzaglijk veel Chrysanten gekweekt, vandaar over ons land verspreid en naar het buitenland uitgevoerd. R. Tepe.

Hun Sint Nicolaas

DOOR P. S.

Denk je misschien dat ik me heelmaal door jou zal laten regeeren en dat nu we nog maar verloofd zijn? Wat zou dat moeten worden als ik eens je vrouw werd? Ik houd er niet van getiranniseerd te worden, begrijp je dat?" en trotsch had ze het hoofd in den nek geworpen en had hem den ring, dien hij haar aan den vinger geschoven had, nu zoowat een jaar geleden, voor de voeten geworpen. Hij rolde een eindje voort, die ring, en viel toen zacht rinkelend om.

Willem Brink keek zijn driftig meisje even aan, bukte zich toen en nam den ring op, dien hij kalm in zijn vestzak liet glijden. Toen haalde hij de schouders op en zeide:

„Jij moet je drift wat leeren beheerschen. Nel, anders worden we nooit man en vrouw.”

Zijn kalmte maakte haar woedend. „Ga direct de deur uit, ik wil je niet meer zien!” riep ze met tranen van opwinding in de oogen.

„Ja, ik ga al,” antwoordde hij. „'t Ga je goed, ... Nelly.”

En hij stapte op haar toe met uitgestoken hand.

Grootbloemige Chrysanthemum „Moneymaker”; bekende witte soort.

Grootbloemige Herfstchrysanthemum „Rayonnante”, bekende variëteit, zalmrose, zeer vroegbloeiend. Een der beste voor snijbloemen-cultuur en voor den uitvoer voor het buitenland. (foto's Tepe.)

„Noem me geen Nelly,” riep ze, „en een hand geef ik je niet, nooit meer!”

„Nooit meer?” vroeg hij, en zijn stem klonk thans ook hard. Nelly wist, dat hij nu boos was, heel boos. „Nooit meer?” herhaalde hij. „Dan kunnen we voorgoed afscheid nemen, want jij zult de eerste moeten zijn, die me de hand der verzoening reikt, denk daaraan.”

Toen keerde hij zich om en een oogenblik later hoorde Nel Geevers de voordeur dichtslaan. Ze sloeg beide handen voor haar gezichtje en snikte, alsof haar het hart zou breken. Ze schreide van drift en woede en ook wel van zenuwachtigheid. Toen ze wat bedaarde en haar gedachten wat kalmer werden, zette ze zich voor het raam en zag uit in den kouden regen en op de bemodderde straten. Nu liep zeker Wim door dat weer mismoedig naar zijn eenzame kamer, dacht ze en het was haar als mistte het nu buiten, doch dat waren weer haar tranen, thans tranen van droefheid.

„Waarom deed hij ook altijd zoo superieur, dat hoefde toch niet, al was hij twee en dertig en zij vier en twintig? Ze werd er altijd woedend om en wanneer hij dat zag werd hij hoe langer hoe kalmer en dat maakte haar gek.”

„Mevrouw vraagt of U komt eten, juffrouw,” kondigde het dienstmeisje aan. — „Ja, ik kom,” antwoordde Nelly.

Snel droogde ze haar oogen en wiesch zich een weinig, doch toen ze in de huiskamer kwam zei moeder dadelijk:

„Wat is er, kind, heb je gehuild?” en vestigde de aandacht van vader en alle huisgenooten op haar. Dat was genoeg om Nel weer in tranen te doen uitbarsten.

„Ik eet niet, Moeder, gaat Uw gang maar,” en in de diepe vensternis ging ze zitten en schreide, want hier, in die nis hadden Wim en zij hun lievelingsplaatsje uitgezocht en samen luchtkasteelen gebouwd voor hun mooie toekomst. En die was vervlogen nu; weggevaagd, want dat zij, Nelly, de eerste zou zijn om hem de hand der verzoening te reiken, dat kwam niet in haar op. En dat was juist 't vreeselijke, dat het nu niet meer goed zou komen, nooit meer, want den toon waarop Wim gesproken had kende ze; als hij zóó sprak zou niets of niemand hem bewegen zijn woord te breken, ook al was zijn levensgeluk daarmee gemoeid.

Toen voelde ze een arm om haar schouder en ze wist dat het moeder was, die daar achter haar stond.

„Vertel me eens, Nelly?” vroeg moeder en beiden zetten ze zich in de vensternis.

„'t Is af, moeder, met Wim,” bracht ze met moeite uit en ze legde haar gloeiend hoofdje op moeders schouder.

„Kom, kom, kindje, daar komen jelui wel op terug. Daarvoor zijn jullie beiden toch te verstandig om je levensgeluk op te offeren aan een kleine oneenigheid? 't Was toch zeker niet zoo ernstig?”

„Nee, maar uit 't een kwam het ander en hij wil altijd regeeren en ik moet altijd de minste zijn!”

„Weet je wat het is, Nelly, met jullie beiden? Ik als je moeder mag je toch gerust zeggen, dat ik denk dat jij in de meeste gevallen de oorzaak bent? Als jij iets voorstelt moet en zal het gebeuren en wanneer Willem je niet direct toegeeft wordt je driftig en ga je dingen zeggen, die een meisje niet tot haar verloofde zeggen mag en die Willem alleen heeft aangehoord omdat hij zoo zielsveel van je houdt. Als je kalm nadenkt, kind, zal je moeten erkennen, dat ik gelijk heb. Was het nu ook weer niet iets dergelijks?”

Nelly gaf geen antwoord, dat kon ze niet, maar ze knikte met opeengeklemden lippen.

„Je moest hem schrijven, Nel, dat je graag den ring weer aan je vinger zag en hem vragen dien morgen te komen brengen. Je moet schuld bekennen kind.”

Doch nu richtte Nel zich energiek op.

„Nooit, moeder, nooit doe ik dat,” zei ze. „Hij heeft evengoed schuld als ik,” en ze vertelde, dat Wim gezegd had dat zij, Nelly, de eerste moest zijn om hem de hand der verzoening te reiken. „En dat zal nooit gebeuren, moeder!” eindigde ze met een snik.

„Kindje,” zei Mevrouw Geevers vriendelijk, „denk er toch eens ernstig, heel ernstig over na, wat je op 't oogenblik aan 't doen bent. Je bent bezig het levensgeluk van twee menschen te vernietigen, want de liefde, de echte, die jullie voor elkaar voelt, komt maar éénmaal in een menschenleven. Werp die niet verachtelijk weg. Denk er nog eens over na, wat ik gezegd heb kind.”

„Ik ga niet naar hem toe, moeder, en ik schrijf hem evenmin,” antwoordde Nel.

Toen liet Mevrouw Geevers haar trotsch dochttertje alleen en vertelde de geschiedenis aan haar man, die verdiept was in de beursberichten. Hij luisterde verstrooid, wuifde met zijn hand en riep: „Komt wel in orde! Komt wel weer in orde!” Mevrouw schudde echter het hoofd en beweerde dat handelsmenschen geen verstand van jongemeisjesharten meer hadden wanneer ze hun vijf en twintig jarige bruijloft achter den rug hebben.

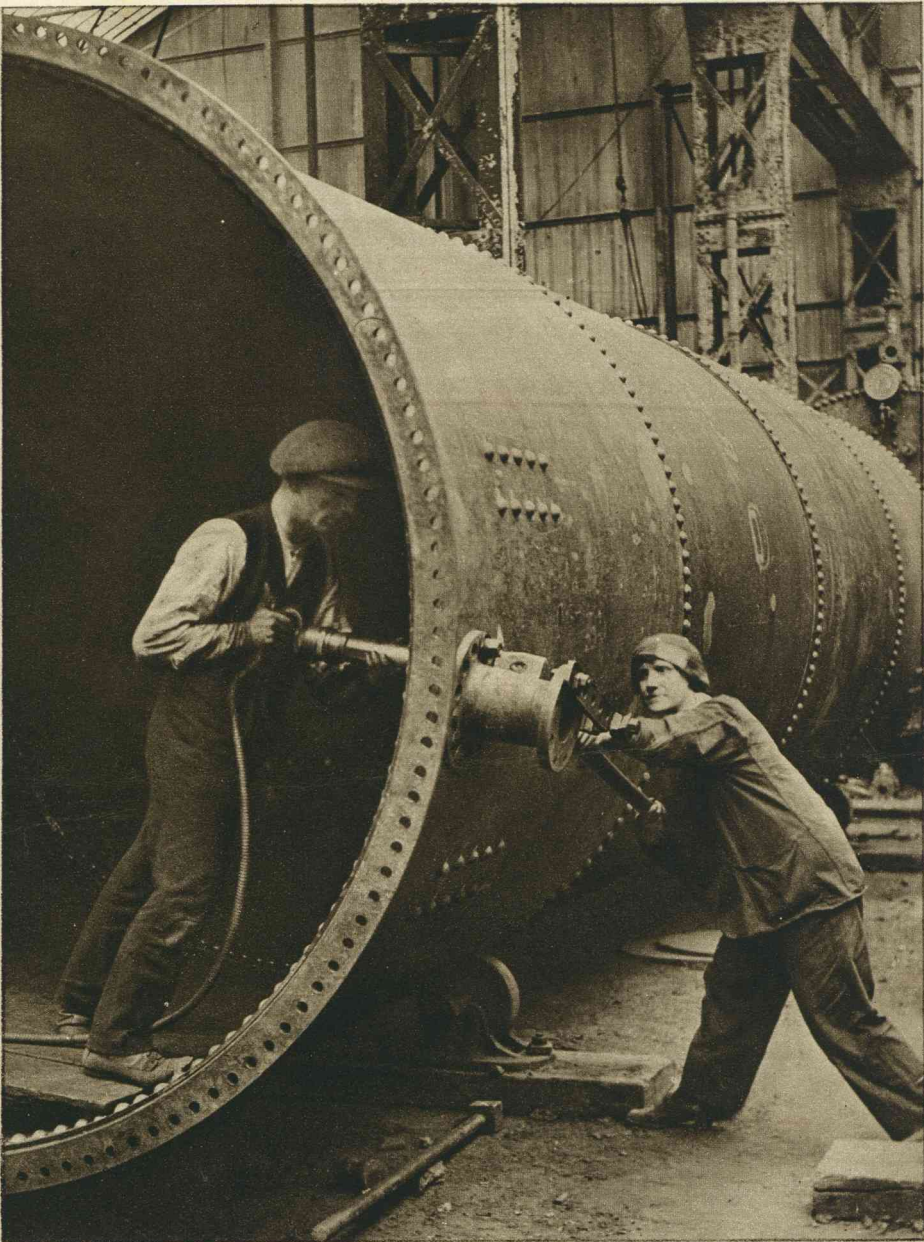
Den volgende avond ontving Willem Brink een klein

pakje thuis. Daarin waren een mooi gouden dameshorloge, een smalle gouden armband, een klein étui voor twee portretten, waarin thans echter slechts zijn eigen portret was. Nelly had haar portret er uit genomen natuurlijk. Er waren nog meer kleine snuisterijen in het pakje, dat waren alle cadeautjes, die hij in hun engagement zijn meisje gegeven had.

En nu...? Nu was het alles voorbij. Stil, onbeweeglijk zat hij daar, op zijn eenzame kamer, en eindelijk viel er een traan, juist op een smal blauw lintje, en maakte een donkere vlek. Als Nelly dien traan eens had kunnen zien... Maar dat mag niet. Alleen wanneer een man alleen, heel alleen is, ja, dan is het soms mogelijk dat er eens een traan valt, doch niemand mag het bemerken. Het is immers kinderachtig voor een man!

Zóó ging het, één week, twee weken en Nelly schreide, wanneer ze alleen was en Willem werd eenzelvig en somber, doch geen van beiden hoorde ze iets van elkaar en geen van beiden wilde zich buigen.

„Zeg, duurt dat nog lang zoo, die toestand met jullie?” vroeg mijnheer Geevers op een avond, toen Nelly met roode oogen aan tafel zat. „Laat dien jongen toch hier komen geef hem een zoen, en maak de zaak in orde. Is dat elkaars leven vergallen! Je broertjes en zusjes zullen den-

HOE DE VROUW DEN MAN VERVANGT.

Bovenstaande foto werd genomen te... Ach, neen, wat geeft het, waar deze foto werd genomen? Een dergelijke opname kan in iedere Engelsche fabriek van betekenis gemaakt worden, want overal in Engeland is de vrouw, waar door het vertrek der mannen naar het front, een plaats in werkplaats of fabriek open kwam, zich komen aanbieden om die te vervullen. Ze keek niet of het werk zwaar of moeilijk was, of haar handen, die gewoon waren aan lichte en meer gracieuze bezigheden, er wel voor geschikt waren. Ze zouden er voor geschikt worden, en de kracht en behendigheid, die ze bij het aanvaarden van het voor haar zoo ongewone werk miste, ze zouden komen tijdens het werk. En dat haar handen vereelt, haar gang en gebaren minder „vrouwelijk” zouden worden, het deelde haar niet, omdat het was om te helpen verdedigen haar „home”: haar man, haar broers moesten naar het front en hun plaats moest worden ingenomen; het raderwerk van den handel en de nijverheid moest blijven loopen en thans harder dan ooit. Haar vaderland was in een strijd op leven en dood gewikkeld; mee te helpen waar het kon en moest gevoelde zij als haar plicht. En juist omdat ze „vrouw” was, was die plicht haar duidelijker en niets ter wereld kon er haar van terughouden dien te vervullen. — Onze foto geeft een Engelsche vrouw, opwerkend tegen den man, maar ook in andere oorlogvoerende landen zouden dezelfde typische tooneelen op de gevoelige plaat zijn te vereeuwigen. In Duitschland in Frankrijk, overal waar de man zijn werk moest laten liggen, nam de vrouw het ter hand om het voort te zetten. Wij hebben eerbied voor zulke vrouwen. Maar is het in het belang van den vrede, dit is dus in het belang van de menschheid? We gelooven het niet, omdat op deze manier de reserves worden vergroot, de strijd gerekt wordt. Zoo heeft ook deze zaak haar schaduwzijde. En het is goed om ook deze te overwegen.

ken dat ze een zus hebben, die niet meer lachen kan! Niet kinderen? Maar wacht maar, jongens, volgende week komt Sint Nicolaas weer, hoor, dat heeft de goede Sint me beloofd en dan zal hij voor allemaal wat meebrengen, dan zullen we weer eens een echt vroolijken avond hebben!” En de goede heer Geevers wreef zich reeds de handen in 't vooruitzicht.

„Gaat U niet meer naar Uw verloofde, meneer?” vroeg Willems oude hospita hem, toen hij elken avond op zijn kamer bleef.

„k Heb geen verloofde,” zei Willem norsch en de oude vrouw hoorde aan zijn toon, dat ze niet verder vragen moest.

„Dat gaat zoo niet langer,” zei hij bij zichzelf, met groote stappen zijn kamer op en neer loopend. „Ik ben niet meer in staat iets te doen, daar moet ik verandering in brengen!” En hij zon op een middel daartoe. Plotseling scheen hem iets te binnen te schieten. Hij nam zijn hoed en jas en was

het volgende oogenblik op weg naar het kantoor van den heer Geevers. Wat daar in het privé-kantoor besproken werd heeft nooit iemand vernomen, doch zeker is het, dat Willem met een zeer opgelucht hart en een bijna vroolijk gelaat een uur later zijn kamer weer binnenstapte.

Sint-Nicolaasavond! Wat zag bij de familie Geevers de huiskamer er gezellig uit. Het waren al blijde kindergezichten, die men zag. Mevrouw lachte met de kinderen mee en de heer Geevers repeteerde nog eens met de kinderen het welkomstlied aan Sint Nicolaas, die zoo straks komen zou met cadeautjes voor allemaal!

Hoe hadden ook Nel en Willem het vorig jaar aan het welslagen van het feest meegewerkt! En nu? Hoe sarcastisch beschouwde Nel het alles. Geen surprise had ze gemaakt, geen verrassing bedacht voor den een of ander. 't Was toch maar elkaar met open oogen voor den gek houden. En dan zoo'n door Vader gehuurden ordinair Sint Nicolaas, die aan elk kind de gewone vragen stelde met een zware basstem, dan presentjes, die beneden in de gang stonden door een zwart knechtje naar boven liet brengen en eindelijk bij de meiden in de keuken de gewone glaasjes warme punch ging drinken. Bah!

„Hooft kinderen,” riep de heer Geevers plotseling, „ik geloof, dat ik de kettingen hoor rammelen. Jullie ook niet?”

Heel duidelijk was het gerammel van ijzer hoorbaar en ademloos staarden vele schitterende kinderoogen naar de deur, die wijd door de meid werd opengeworpen.

„Het welkomstlied, kinderen!” riep de heer Geevers. en eenigszins benepen en een weinig vreesachtig, door de groteske verschijning van den eerwaarden Sint met langen grijzen baard en donkerrooden mantel, klonk het welkomstlied hem tegen.

„Dank je kinderen,” klonk de traditioneele bromstem, „daar komt de knecht met de cadeaux, die ik voor jullie uit Spanje heb meegebracht.”

Het kleine knechtje droeg met behulp van de meid een reusachtige mand naar binnen en toen Sint Nicolaas begon te strooien met pepernoten en suikertjes, verdween bij de kinderen alle vrees en een luid gejoel en gejuich vervulde de kamer.

Nel zat het maar aan te zien en ze dacht eraan, dat ze verleden jaar op dezelfde plaats stond, doch dat ze toen Wims arm om zich heen voelde en ze dacht eraan hoe blij ze wel was toen ze dien smalle gouden armband van hem kreeg als een aardige surprise, en eindelijk dacht ze ook hoe eenzaam Wim het wel hebben zou op z'n kamer, daar in die stille straat. En toen Nelly zóóver was gekomen met denken, toen zag ze den ouden Sint in een nevel en ze kon haar tranen niet weerhouden. Wat was het nu ellendig, dat die kerel haar juist een pakje moest overhandigen en dus zag, dat ze schreide! Ze pakte het uit. Een zilver damestasje was het, van vader en moeder. Toch aardig! Tusschen het gejuich der kinderen door hinderde haar telkens de diepe basstem, die maar stereotiep informeerde: „En jij kleintje, ben jij nogal zoet geweest?”

Eindelijk had hij ze gelukkig allen bedeed. De man scheen zelf ook wel naar zijn warme punch te verlangen.

„Dag mijnheer, dag mevrouw,” bromde hij en reikte papa en moe de hand. „Dag Sint Nicolaas, dank U nog wel voor alles en goede reis,” wenschten ze en „goede reis, Sint Nicolaas,” riepen ook de kinderen, hem 't rechterhandje toestekend, terwijl zij met de linker de lekkernij stijf omkneld hielden.

„Wat moet er nu nog gebeuren?” dacht Nel, toen ze bemerkte, dat Mama alle kindersuccesievelijk door tusschendeuren naar de andere kamer liet gaan.

Toen kwam Sint Nicolaas ook haar eindelijk een afscheidsgroot brengen. Hij scheen toch echter niet zoo'n vreeselijk onopgevoed mensch te zijn, want een hand durfde hij haar blijkbaar niet geven. En dat verheugde het trotsche hartje van Nel, omdat hij alle anderen wel de hand had gedrukt, doch zij blijkbaar een indruk maakte, die hem weerhield de hand uit te steken. Met de armen langs zijn

wijden mantel kwam hij nader en maakte een buiging. Nel wilde echter den man niet kwetsen en vriendelijk en tegemoetkomend zijn.

Ze stak haar hand uit. „Dag Sint Nicolaas, goede reis!” zei ze half lachend.

Doch Sint Nicolaas liet haar handje niet los. Met zijn linkerhand trok hij zich het mombakkes van het gelaat en hij zei met bevende stem:

„Is dit de hand der verzoening, Nelly?”

„O, Willem,” gilde ze en zenuwachtig snikkend sloeg ze bei haar armen om z'n hals. Doch dat heeft niemand gezien, misschien alleen Mevrouw, maar dan toch maar heel even, want zij was degene, die de tusschendeuren sloot en in de andere kamer ging. —

IN DEN TREIN

De derde-klas-coupé was vol. Toen er nog maar negen waren, had er een geprobeerd, door een weinig buiten het portierraampje te hangen, tenminste den tienden eruit te houden, maar ook dit middel, gewoonlijk niet zonder succes, faalde dezen keer. Bij het affluiten kwam er nog een broodmager mannetje buiten adem naar binnen tuimelen, en zei in de verbolgen stilte, dat hij 'm, hèhè, toch nog nèt gepakt had.

Toen niemand antwoordde, keek hij, zij het ook schichtig als een hinde, rond, en ving een donkere bui van booze blikken. Hij sloeg de oogen neer, bespeurde de punten van zijn laarzen, en begon die beangstigend strak te fixeeren. Naast hem zat een juffrouw een boek te lezen; ze dacht dat de man erin keek, en gluurde hem van terzijde verbolgen aan. Naast de juffrouw zat een loodgietersknecht, in blauw linnen kiel en pillowbroek; daarnaast nog zoo een, dan in den hoek nog een. De loodgieters praatten luid en onderstreepten elken zin, of elken onzin zoo ge wilt, met breed uitwiekende armbewegingen; voorts rookten ze sigaren, welker onaangename geur zich met de zoo mogelijk nog onaangename van het pillowvermengde. Tegenover den laatsten loodgieter zat 'n doodsbleeke jonkman, die er zeer gepoetst en gezalfd uitzag en 'n geur van violette de Parme van zich gaf; hij was vermoedelijk een kappersbediende. Aan zijn zijde bespeurde men een visschersvrouw met op den schoot een mand garnalen, ook al niet volkomen reukloos. Naast haar werd een bedeesd boerenechtpaar aangetroffen; de man zoog weerzinwekkende walmen uit een doorgerookt neuswarmertje, de vrouw diende zichzelf uit een zoogenaamden flacon van tijd tot tijd op haren zakdoek plasjes toe van een kwalijk riekend vocht, in de wandeling eau de Cologne geheeten, en bracht dien aldus gedrenkten zakdoek telkenmale nog aan den neus ook. Naast haar, als vijfde, zat op die bank, of liever gezegd ten deele op haar breedden rokkenstapel, een veekooper met een hooge zijden pet op een korten kromstaf als teekenen van z'n waardigheid; een blauwe lange kiel en een schier ondoordringbare beenbedekking van modder en vuilnis voltooiden zijn uitrusting. Behalve deze vuilnis had hij nog een pikzwarte dikke sigaar bij zich, waaraan hij een waarlijk walglijken stank ontlokte. De man had een allesbehalve vriendelijk voorkomen; zijn inktzwarte oogen scholen bijna aldoor in de nauwe oogspelen weg; over zijn mond hing een woeste warrige snor gramstorig omlaag als een dreigende onweersbui over een landschap; de handen, die op den krommen stok rustten, waren ruigbehaard en ontzaglijk als die van een antediluviaanschen gorilla. Zoodra het broodmagere mannetje was binnengevallen had de veekooper snel en wild het portierraampje opgerukt, en de afgesloten ruimte van eenige kilometers begon zich gaandeweg te vullen met een blauwen rooknevel, terwijl een gecompliceerde geur van kappersbedienden, garnalen, eau de Cologne, pillow en de walglijkste stinkstokken heerschte. De lauwe najaarszon stuurde van haar warmte ook een dosis deze derde-klas-coupé in, en de temperatuur, door geen windvleugje afgekoeld, steeg en steeg met elke seconde. De trein ijlde voort. De rook werd dikker en dikker, het spel der op- en neergolvende telegraafdraden, der in breede sectoren daarhenen ijende landerijen buiten werd vanuit de coupé vager en vager waarneembaar. De menschen begonnen gebaren van bedrukt-

heid te vertoonen; nu en dan verschikte er eens een op zijn plaats, maar ofschoon af en toe de grimmig uitzierende veekooper van terzijde gemonsterd werd, zèggen deed niemand iets. En de trein snelde voort, en de walglijke heete damp werd dikker en dreigender.

Eindelijk waagde de boerenvrouw een luiden zucht, en daarna op fluisterenden toon tot haar echtgenoot: „Frisch is het hier niet.” En de juffrouw, die in een boek las, maar reeds lang daarmede was opgehouden, zoozeer staken hare oogen, ruikte eens veelbeteekenend, en sloeg een schuwen blik naar den grimmigen kerel in den hoek. De anderen zwegen nog, en de trein ijlde voort, en de nevel werd dikker en dikker, als een Londensche mist.

De kappersbediende mompelde nu boosaardig, en loerde snel naar den veekooper. Zelfs de loodgieters pufden eens;

Indien er een dozijn handgranaten in die coupé ontploft was, had de ontsteltenis niet grooter kunnen wezen dan door deze woorden. Met van ontzetting wagenwijde oogen keken allen den spreker aan, en niemand vond een woord. 'n Secondelang heerschte akelig zwijgen.

Dan zei er een: „Maa... aa... aar...?”

Een een ander: „Maa... aa... aar...?”

En een derde — het was de man des weerzinwekkenden neuswarmers — zei: „Maar u hebt toch dat andere daarnet opgehaald”....

„Nou, ja, daar stond de wind op, pal in mijn gezicht”... deed goedmoedig lachend de gramstorig-uitziende, — „maar als u er op tegen hebt....”

Toen braken allen in een luid gelach uit. En als gelijktijdig aangegrepen van een onstuimige geestdrift voor de goede zaak, zoo stonden ze

allemaal op, en stortten zich als om strijd naar het venster, maar een nieuwe verrassing was voor hen weggelegd. De rem werkte reeds, de vaart minderde. De trein gleed het eindstation al binnen.

„Laat maar,” lachte de veekooper, — „het is al niet meer noodig.”

En allemaal lachten ze, bij het uitstappen en nog daarna, van den weeromstuit.

Job Steynen.

DE OPENING DER HANDELSHOOGESCHOOL TE ROTTERDAM.

Verleden week had de officiële inwijding plaats van de Handelshoogeschool te Rotterdam. De plechtigheid werd bijgewoond door H.M. de Koningin, Z.K.H. den Prins, enkele ministers en verdere autoriteiten. Op onze foto ziet men de heer C. A. P. v. Stolk, waarnemend voorzitter van curatoren, het Koninklijk Echtpaar verwelkomen.

één maakte zijn kiel aan den hals los om op adem te komen. De broodmagere man werd bleeker en bleeker, met zacht verwijtende oogen zag hij naar den grimmigen overbuurman, maar geen woord kwam over de bloedarme lippen. Blikken van verstandhouding werden, voor zoover de rook dat toeliet, gewisseld. De visschersvrouw pufte zulk een diepen zucht uit, dat sommigen het voor haar laatsten noteerden. De juffrouw van het boek staarde als in hallucinatie naar het handvat van de noodrem. De loodgieters waren

dradig verhaal over haar vorig dienstmeisje, dat altijd met mannen aan de deur stond te praten. Onwillekeurig moet ik even lachen als ik de minachting in tante's stem hoor waarmee ze het woord „mannen” uitsprekt. Neen, tante Truus is in den tijd dat ik haar niet zag in dit opzicht nog niet veranderd: nog steeds koestert zij denzelfden afkeer voor het artikel „mannen”.

Tante Truus is het type van 'n verbitterde oude juffrouw, die het den mannen nog steeds niet vergeven heeft dat zij haar destijds over het hoofd hebben gezien. Van m'n vader, wiens oudste zuster zij is, hoorde ik wel eens dat ook zij haar geschiedenis heeft gehad: eens was het bijna tot een verlovings gekomen, maar op het laatste moment had het jonge mensch zich bedacht en 'n ander genomen. Héél treurig voor tante natuurlijk, maar als ik haar zie kan ik het den man vergeven.

Elk jaar logeer ik een paar dagen bij haar en ook dezen keer heb ik mijn noodlot niet kunnen ontloopen. Opeen goeien morgen vond ik thuis bij 't ontbijt den gebruikelijken brief van tante, waarin zij mij een weekje bij zich vroeg. Elk jaar ben ik van plan te protesteeren en elk jaar eindig ik met mij erbij neer te leggen. Tot op het laatste moment verwacht ik dan altijd dat er iets tusschen zal komen: moeder kan ziek worden, de meid weglopen... Maar niets van dit alles gebeurde. Wel

was ik twee dagen geleden 's morgens met keelpijn wakker geworden en had ik al bedacht dat zelfs bronchitis mij op dat moment welkom zou zijn, maar een aspirine-poeier had mij totaal van deze ernstige kwaal verlost.

En daar ben ik nu tegen koffietijd aangekomen, en nu heb ik al meer dan genoeg van de logeerpartij. Ik heb alweer alle mogelijke aanmerkingen moeten hooren: over mijn kleding, mijn nieuw kapsel, en mijn meening over een boek, waarvan ik zoo dom was te bekennen dat ik het óók gelezen had. En toch ben ik het van de nichtjes, die uitverkoren is door tante als „de eenige waarmee je tenminste een klein beetje kunt redeneeren”. Een twijfelachtig voorrecht!

Deze meening heeft wel een hevigen schok gekregen toen ik volgens haar: „de dwaasheid deed om me te verloven”. Dit kan zij mij niet vergeven. Den eersten keer dat zij Fris

(Zie vervolg op pag. 10.)

DE OPENING DER HANDELSHOOGESCHOOL TE ROTTERDAM.

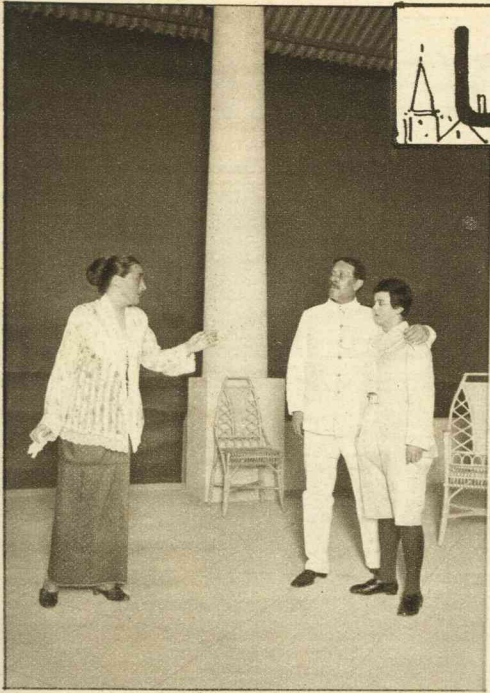
Groep van autoriteiten, genoodigden, hoogleeraren, docenten, studenten enz., gefotografeerd in de groote hal der Hoogeschool na het vertrek van Hare Majesteit.

stiller geworden; gelaten, als verdwaasd zaten ze het eindstation te verbeiden, dat gelukkig niet zoo heel ver meer was. Dit was de gemoedsstemming van allen, indien men bij halfversufte, bij op den rand der verstikking zwevende stakkers nog van een gemoedsstemming spreken kan.

Alder oogen puilden uit de kassen, ten blijkke eener naderende zinsverbijstering, en die akelig glanzende oogen gluurden steeds den grimmigen veekooper aan, die thans achteloos een zijner vreeselijke behaarde knuisten om het riempje van het portiervenster geklauwd had als een afgrijselijk dreigement.

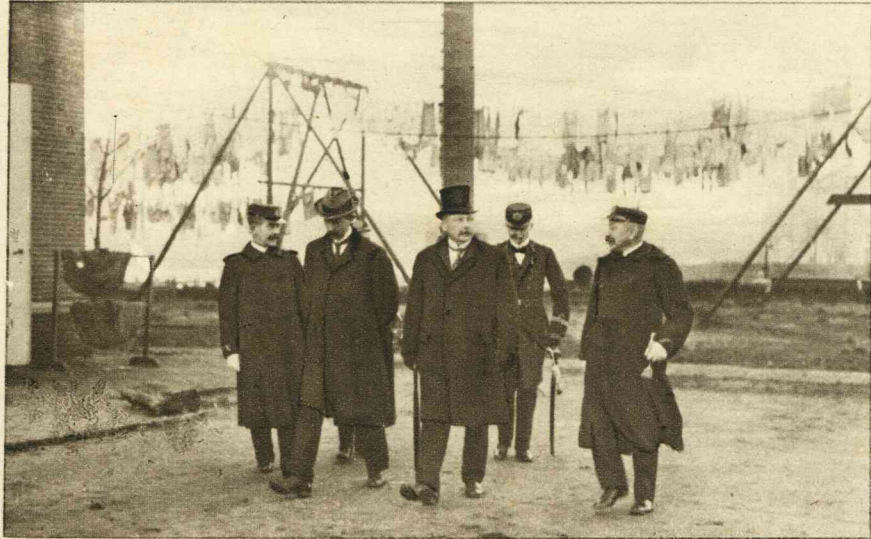
Zoo was de ijselijke toestand in deze derde-klas-coupé, als, niet ver meer van het eindstation, de veekooper zich naar den meest afgelegen loodgieter keerde, en op vriendelijken toon zei: „Och, wees zoo goed, het raampje open te doen. Het is hier niet uit te houden”....

UIT HET VOLLE LEVEN

HET JUBILEUM VAN MEVR. ALIDA TARTAUD-KLEIN.

Links Mevrouw Alida Tartaud-Klein als Sonna in Fabricius „Sonna”. De beide andere personen zijn Velsen (Frits Tartaud) en Njo (Martha Walden).

MINISTER RAMBONNET TE AMSTERDAM.

Verleden week heeft minister Rambonnet een bezoek gebracht aan het marine-établissement te Amsterdam. Onze foto geeft minister Rambonnet met de hem begeleidend autoriteiten.

DE ZEEVAARTSCHOOL TE ROTTERDAM.

Een extérieur van de nieuwe Zeevaartschool aan den Pieter de Hoogweg te Rotterdam, welke binnenkort geopend zal worden.

VROUWELIJKE CONDUCTEURS.

Verleden week Vrijdag hadden in Den Haag wederom proefritten plaats voor vrouwelijke conducteurs. Natuurlijk wilden ze gaarne eens poseeren voor onzen fotograaf.

DE FANCY-FAIR IN PULCHRI STUDIO.

Te 's-Gravenhage wordt een fancy-fair gehouden in Pulchri Studio. De bazar is georganiseerd door de Section Belge van het internationaal liefdewerk voor krijgsgevangenen en geïnterneerden in alle landen. — Hierboven een der stands, die zeer de aandacht trok.

PROF. DR. H. J. HAMBURGER.
wien volgens een Wolff-bericht de Nobelprijs voor physica, misschien voor scheikunde, zal worden toegewezen. Prof. Hamburger is hoogleraar aan de universiteit te Groningen.

J. A. HUEBER.†

S. E. DE WALLE.†

C. L. DE LEUR.†

A. N. MUTSAERS.†

Op 94-jarigen leeftijd is te Leiden overleden de heer J. A. HUEBER, oud-hoofd der school aan het R. K. Weeshuis aan de Sint-Jacobsgracht. — In den ouderdom van 66 jaar is te Haarlem overleden de heer S. E. de WALLE, lid van den Belgischen Senaat. — De heer C. L. de LEUR, adj. commies aan het gemeente-archief te Utrecht, is aldaar op 66-jarigen leeftijd overleden. — Te Tilburg is overleden de Zeereerw. Heer Pastoor A. N. MUTSAERS van de parochie van de H. Jozef (Heuvel).

HET SPOORWEGONGELUK TE DEVENTER.

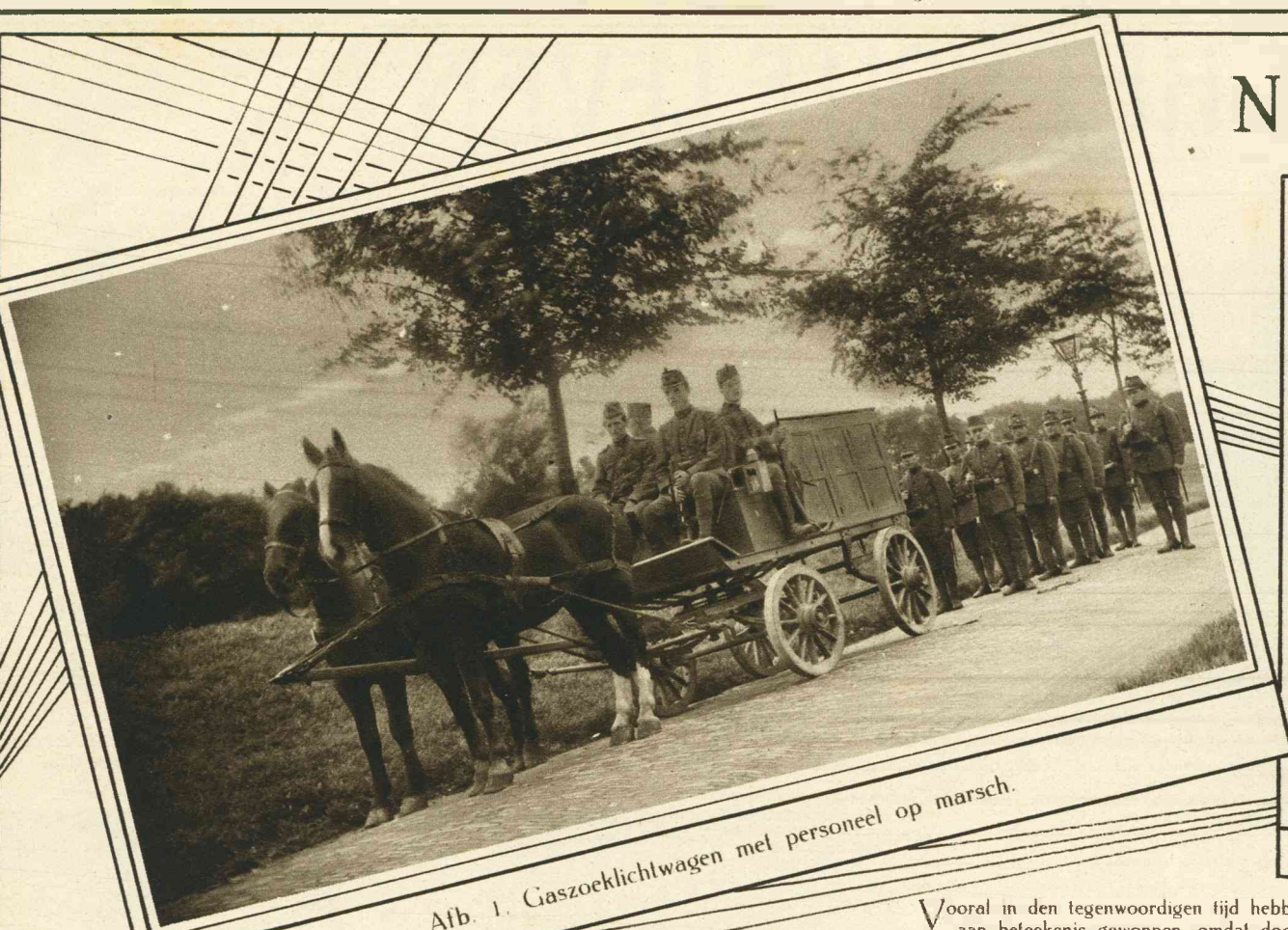
Opname van het spoorwegongeluk te Deventer, direct na het ongeval gemaakt. Zooals men ziet, rust de ingereden brug op de pijp der locomotief.

DE AMSTERDAMSCH E JODENBUURT

Hierboven een drietal opnamen van de Jodenbuurt te Amsterdam, die binnenkort gaat verdwijnen. Op sommige gedeelten is men reeds aan het sloopen gegaan. Links: Een kijkje in de Bataviersstraat, die bijna geheel onbewoond is. Midden: De Uilenburgerstraat. Rechts: Hoek Bataviers- en Bataviersdwaarsstraat.

NEDERLANDSCHE

Afb. 1. Gaszoeklichtwagen met personeel op marsch.

Afb. 2. De wagen

Afb. 3a. Met het gaszoeklicht en toebehooren bepakte manschappen

Afb. 7. Bij verrassing door het gaszoeklicht beschenen troepen.

Voor al in den tegenwoordigen tijd hebben gaszoeklichten en trouwens alle soort verlichtingsmiddelen aan betekenis gewonnen, omdat door de troepen veel meer dan vroeger gebruik wordt gemaakt van nachtmarschen en nachtgevechten. De twee voornaamste redenen, dat de troepen de duisternis te baat nemen, zijn de volgende. In de eerste plaats noopte de geweldige, vernietigende uitwerking der moderne snelvuurgeweren en -kanonnen, mitrailleurs, bommenwerpers, handgranaten enz., den aanvallende tot het aannemen van ijle formaties en tot het dekking zoeken achter elke terreinplui. Dan immers lijdt deze de minste verliezen en heeft hij de beste kans tot de verdedigende stelling door te dringen. Hoe moeilijk dit is, vooral in een loopgravenoorlog, leeren de communique's, die maar al te vaak spreken van bloedig afgeslagen aanvallen.

Moet evenwel de aanvallende geheel open terrein doortrekken, dan is er dus van dekking zoeken geen sprake en doet hij het verstandigste de duisternis af te wachten, want anders zijn de verliezen zoo reusachtig, dat de aanvallen zeker verbloeden in het vuur van machinegeweren en snelvuurkanonnen. Behalve echter de dood en verderf verspreidende moderne wapens, is er nog een andere omstandigheid, die de „Leere des Schlachtfeldes" allernoodzakelijkst maakt.

Die tweede factor is de luchtverkenning, welke vooral heden ten dage zulke uitstekende uitkomsten heeft verkregen. Gesloten afdeelingen moeten zich al zeer handig en gedekt langs de wegen en door het terrein bewegen, willen zij niet opgemerkt worden. Zoowel bij de strijdende troepen als bij den trein is er de drang ingekomen zich zooveel mogelijk te dekken, want niet alleen worden ze verkend, doch ze kunnen ook door bommen, pijlen enz. aanmerkelijke verliezen lijden.

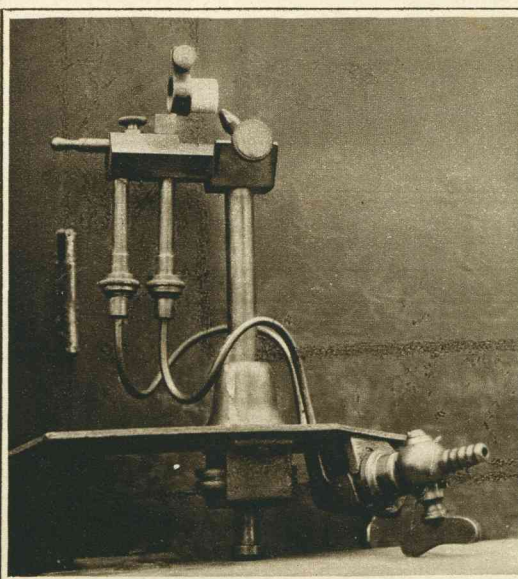
De berichten van vliegeniers kunnen zoowel van strategische als van tactische betekenis zijn. In beide gevallen zijn ze voor de legerleiding van zeer groot belang, omdat die daardoor in staat wordt gesteld tegenmaatregelen te nemen, welke die des vijands kunnen verijdelen.

Zoowel de moderne vernielings- als verkenningsmiddelen maken het dus gewenscht bij vele kriegsverrichtingen van de duisternis gebruik te maken. Troepenverplaatsingen, welke beslist geheim moeten blijven, aangezien anders het verrassende karakter der onderneming verloren zou gaan, zullen dus zeker 's nachts moeten geschieden. Vandaar dat alom door de troepenaanvoerders zeer veel werk gemaakt wordt van de beoefening van nachtmarschen en nachtgevechten. Alle moeilijkheden nemen tijdens de duisternis zeker met de helft toe. Het houden van verband is veel lastiger, evenals de handhaving eener goede marschdiscipline. De samenwerking tusschen verschillende colonnes en afdeelingen ondervindt de grootste bezwaren. Vergissingen in den weg zijn niet uitgesloten. Er is betrekkelijk weinig voor noodig om snel een paniek te doen ontstaan. Vooral jonge, onervaren troepen en in het bijzonder zij, die nog weinig tijdens de duisternis oefenden, staan hieraan bloot. Het behoeft geen betoog, dat in zoon geval de gevolgen niet te overzien zijn. Na het voorgaande is het duidelijk, dat, waar het marcheeren en vechten tijdens de duisternis zoo is toegenomen, zoowel aanvallende als verdedigende zich daarop hebben uitgerust.

In de eerste plaats wel de verdedigende, omdat deze in het onzekere verkeert, waar en wanneer de aanval zal plaats hebben en het er dus voor hem in het bijzonder op aankomt te weten, wat de

Afb. 8. Het gaszoeklicht

Afb. 9. De brander van het gaszoeklicht.

Afb. 5. Het zoeklicht opge

E GASZOEKLICHTEN

vagen wordt ontpakt.

Afb. 4. Het zoeklicht opgesteld. (Om fotografische redenen is deze opname bij daglicht gemaakt.)

aanvaller in zijn schild voert. Hij wil tijdig gewaarschuwd wezen. Doch ook de aanvaller van tegenwoordig voert verlichtingsmiddelen mee, 't zij om op de hoogte te komen van de tegenmaatregelen van den verdediger, 't zij om dezen te verblinden. Wel zijn in den loop van den tijd de verlichtingsmiddelen enorm vooruitgegaan. Werd vroeger en dan nog wel voornamelijk aan de zijde des verdedigers in den vestingoorlog gebruik gemaakt van lichtfakkels, lichtkogels, drijvende petroleumlichten, vuurpijlen met lichtgevende sterren. later verschenen de lantaarns met geringe en groote lichtsterkte en vervolgens de zoeklichten. Het spreekt vanzelf, dat ook tegenwoordig naast den „Scheinwerfer" de andere verlichtingsmiddelen in gebruik zijn, meer speciaal in de stellingen en liniën.

Wat nu den zoeklichten betreft, iedereen kent natuurlijk het algemeene beginsel, waarop deze berusten. mogen het nu elektrische- of gaszoeklichten zijn.

Bij eerstgenoemde wordt door het doorgaan van een elektrischen stroom tusschen twee koolspitsen de kool witgloeiend, bij laatstgenoemde wordt een gloeipastille door een acetyleen-zuurstofvlam tot gloeihitte gebracht. Dit licht valt vervolgens op een parabolischen spiegel, die het zoodanig terugkaatst, dat een lichtelijk kegelvormige bundel het voorterrein fel verlicht.

Terwijl elektrische zoeklichten als regel op voertuigen getransporteerd worden, zijn gaszoeklichten steeds draagbaar.

Aan de hand van de bij 't artikel gereproduceerde foto's zullen wij zeer in het algemeen de Nederlandsche gaszoeklichten behandelen, omdat de technische details daarvan niet gepubliceerd mogen worden. Dat de lezers van „Panorama" deze interessante afbeeldingen onder de oogen krijgen, hebben ze naast de voortvarendheid van de Redactie te danken aan de bereidwilligheid van Z.Exc., den Opperbevelhebber, die machtiging tot het doen van opnamen verleende.

Foto no. 1 stelt den gaszoeklichtwagen met personeel op marsch voor. Daarin zijn de gaszoeklichten geborgen, terwijl de manschappen achter den wagen die lichten bedienen.

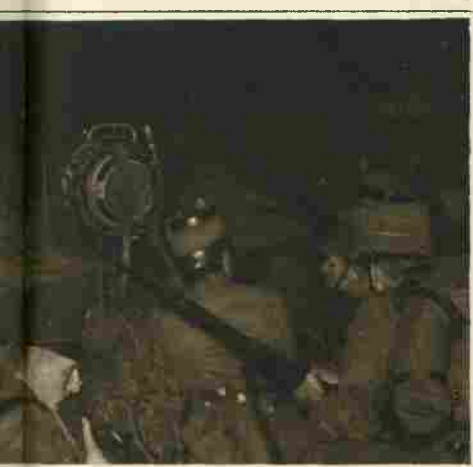
Op de afbeelding no. 2 wordt de wagen ontpakt.

Het personeel hangt de zoeklichten om en begeeft zich naar de aangewezen plaatsen.

De foto's no. 3a en 3b geven een zeer duidelijke detailvoorstelling van het zoeklicht met toebehooren. De flesch met zuurstof en het eigenlijke zoeklicht zijn zeer goed te onderscheiden. Op afbeelding 4 en 5 is het zoeklicht opgesteld in de tirailleurlinie, zoodat uit deze foto's het gebruik aan de zijde des aanvallers blijkt. Trouwens dergelijke installaties zijn thans in ruime mate bij ons veldleger aanwezig.

De foto's 6 en 7 geven resultaten, die met het gaszoeklicht zijn verkregen. De door boomen geflankeerde weg teekent zich zeer duidelijk af, terwijl ook de plotseling fel beschenen troepen de waarde van het zoeklicht uitstekend bewijzen. Het clair-obscur van deze foto is bijzonder geslaagd. Op afbeelding 8 zien wij het gaszoeklicht gereed voor het gebruik: in het midden het zoeklicht, rechts de zuurstof-flesch en links de generator voor het vervaardigen van acetyleen-gas, als voor automobiellampen. Foto no. 9 geeft een duidelijk beeld van den gaszoeklichtbrander.

Uit deze serie foto's blijkt dus weer duidelijk, dat ons Legerbestuur zich inspanst op de hoogte van den tijd te zijn.

opgesteld in de tirailleurlinie.

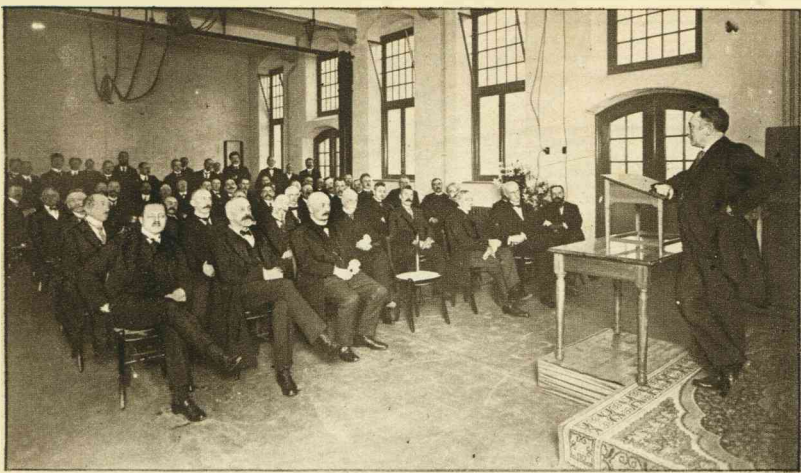
Afb. 6. Een door 'n gaszoeklicht beschenen weg.

Afb. 3b. Met het gaszoeklicht en toebehooren bepakte manschappen

Afb. 10. Bij verrassing door het gaszoeklicht beschenen troepen

OPENING RIJKS-H. B. S. TE GOUDA.

Groep van officiële personen en genodigden die bij de openingsplechtigheid der nieuwe Rijks-H.B.S. te Gouda aanwezig waren. Volgens deskundigen beantwoordt de school aan de hoogste eischen der moderne onderwijstechniek.

zag, vroeg ik haar, hoe ze hem nu vond? „Och kind“, kreeg ik ten antwoord, „hij is al niet veel beter dan de rest“. Hetgeen ik Frits nu natuurlijk elk oogenblik voorhoud! Bij ons verlovingsdiner vroeg ze mij na afloop, of ik wel gezien had hoe hij den heelen tijd naar mijn vriendin Mies had zitten kijken, en zelfs mijn verzekering dat hij die heusch maar héél „matig“ vond, deed haar niet van meening veranderen. „Zoo beginnen ze altijd“, waarschuwde ze, „geloof me, ik ken ze“. En den laatsten keer dat zij bij ons logeerde spiegelde ze mij ons huwelijk als volgt voor: „Je man zit natuurlijk voortdurend in zijn studeerkamer (Frits is scheikundig-ingenieur) en jij kunt alleen zitten en je vervelen. En als hij een knappe assistente krijgt, bedriegt hij je daar later mee!“

Frits bewondert m'n moed dat ik het nog met hem aandurf en toen hij mij vanmorgen naar den trein bracht zei hij ineens met 'n quasi-angstig gezicht: „toch zal ik blij zijn als je weer veilig terug bent. Tante mocht je eens bekeeren.“

Maar tante is blijkbaar van tactiek veranderd. Tenminste zij negeert volkomen 't onderwerp „Frits“. Toen ik haar zijn groeten overbracht liet zij als antwoord een gebrom hooren dat zoowel een goed-als afkeuring kon beteekenen, en toen ik haar vertelde dat hij al voor zijn proefschrift werkte, zei ze alleen met 'n sneer: „Och ja, hij is natuurlijk weer heel bijzonder knap.“ Ik geef het dus maar op en praat over meer neutrale onderwerpen.

's Middags komt een vriendin van tante. Ik zit zoet erbij en schenk thee en kijk

ondertusschen met weemoed naar buiten waar de zon schijnt. Prachtig weer om Frits van 't laboratorium te halen en samen heerlijk een eind te fietsen! Nu hoor ik ellenlange zeurverhalen van de dames aan, terwijl de middag kruipt en ik alleen het vooruitzicht heb van 's avonds met tante naar het Kurhaus te gaan...

't Is al half elf als tante den huissleutel in de deur steekt. Ik ben voldaan over den avond: mooie muziek en veel goedgekleede menschen, die me ruimschoots vergoeden tante's voortdurend

hatelijke opmerkingen. We komen in 't schaarsch-verlichte portaal. Daar komt Jaantje, tante's dienstmeisje, de trap af, een papier in de hand. „Dit lag in de bus, juffrouw, toen 'k zoeven thuis kwam.“ Als tante 't opent en leest zie ik dat het een bewijs is van 't telegraafkantoor, waarop te lezen staat dat men getracht heeft een telegram aan te bieden en dat dit nu op het telegraafkantoor ligt ter afhaling.

Ik word wit van schrik. Misschien van Frits, dat hij ziek is geworden. En ik wil al dadelijk de deur uithollen om gauw

TOEVLUCHT VOOR ONVERZORGDEN ZUIGELINGEN TE 'S-GRAVENHAGE.

Door den burgemeester van Den Haag is verleden week officieel de nieuwe „Toevlucht voor onverzorgde Zuigelingen“ aan de Malakkastraat geopend. Onze foto geeft een groep der aanwezigen.

We zitten in de tram, die langzaam vooruit gaat, elke halte stilhoudt. 't Is al elf uur. In de tram zitten vroolijke dienstmeisjes, die door haar vrijers naar huis worden gebracht.

Ik kamp met tranen. Tante is nu ook eenigszins ongerust geworden.

„'t Kan wel zijn dat ik morgen al op reis moet“, zegt ze. Zelfs het vooruitzicht dat ik dan weer naar huis kan gaan is niet in staat mij op te vroolijken.

't Telegram is toch voor mij.

We zijn bij 't telegraafkantoor, gaan naar binnen en geven 't reçu af. En ja, het telegram is voor mij.

Even duizelt 't me.

Dan scheur ik 't open. Van Frits!

„Hopenlijk nog niet bekeerd. Slaap lekker.“

Frits."

Ik ben radeeloos.

Als heel ver weg hoor ik tante's stem:

„Wat is 't?“ En ik weet niet wat te antwoorden.

Dan zeg ik heel zacht:

„Het is van Frits.“

Hij wenscht me goeien nacht."

H. R.

Niemand is vrij, die zich niet beheerscht. Epictetus.

FREDERIK VAN PESKI.

Te Katwijk is op nog zeer jeugdigen leeftijd overleden de bekende Rotterdamse kunstschilder Frederik van Peski.

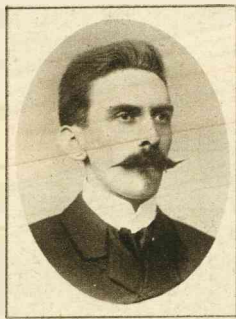

D. G. E. WOLTERBEEK MULLER.

Te 's-Gravenhage is in den ouderdom van bijna 80 jaar overleden de oud-kapitein ter zee D. G. E. Wolterbeek Muller, een der veteranen van onze Zeemacht, wiens loopbaan menige roemrijke bladzijde van de geschiedenis van ons zeewezen vult. De overledene, die zijn carrière in 1854 op Z. M. „De Ruijter“ aanving, werd in 1883 wegens lichaamsgebreken op aanvraag gepensionneerd. Hij was drager van het officierskruis van de Eiken Kroon.

Vraag niet wie iets gezegd heeft, maar geef acht op wat er gezegd wordt.

Thomas à Kempis.

W. K. N. GEERLING.

In den ouderdom van 47 jaar overleed te Amsterdam de heer W. K. N. Geerling, in leven directeur der Ooster Gemeentegasfabriek.

J. F. L. DE BALBIAN VERSTER.

Den 4den November herdacht de heer J. F. L. de Balbian Verster, redacteur van het Nieuws van den Dag, het feit dat hij 25 jaar aan dit blad werkzaam was.

VEILINGSGEBOUWEN R.-K. TUINDERSVEREENIGING „KENNEMERLAND“

Verleden week werden te Beverwijk plechtig ingewijd en officieel geopend de veilingsgebouwen van de R.-K. Tuindersvereniging „Kennemerland“. De plechtigheid had plaats onder enorme belangstelling.

met de tram naar het telegraafkantoor te gaan. Maar daar zegt tante met hatelijk-kalme stem, dat het telegram evengoed voor haar kan wezen: een vriendin van haar in Groningen is ziek en nu kan het wel zijn dat de toestand ernstiger is geworden en dat zij, tante, verzocht wordt te willen overkomen.

En dan zou zij toch meteen terug moeten telefoneren.

Ik had tante nooit zooveel fantasie toegedacht. Maar 't is waar, op 't papier staat niet vermeld of het telegram aan haar of aan mij gericht is... Dus stappen wij beiden de deur uit.

Natuurlijk gaat er juist een tram voor onzen neus weg. Ik waag voorzichtig het denkbeeld van een taxi te opperen, hetgeen door tante met 'n „met de tram ben je er even gauw“, wordt beantwoord. Ik ben nu werkelijk heel erg ongerust.

Frits klaagde gisteren nog over moeheid, hij werkt te hard. Misschien is nu de reactie gekomen...

Aan een telegram voor tante denk ik niet meer, ik begrijp zelfs niet waarom zij er nu bij is.

FEESTVOORSTELLING JAN C. DE VOS.

De huldiging van Jan C. de Vos in „Pomarius“. Scène uit het eerste bedrijf. Van links naar rechts: Johannes Pomarius — Jan C. de Vos; Willem — Joh. Kaart Sr.; Jhr. Mr. Van Neerenheul — Cor Schulze. (foto Couwé.)

JOS. VERLINDEN.

directeur van het Vlaamsche Operetten-gezelschap van het Interneeringskamp te Harderwijk. Een jong en veelbelovend tooneelspeler. (Zie nevenstaande foto.)

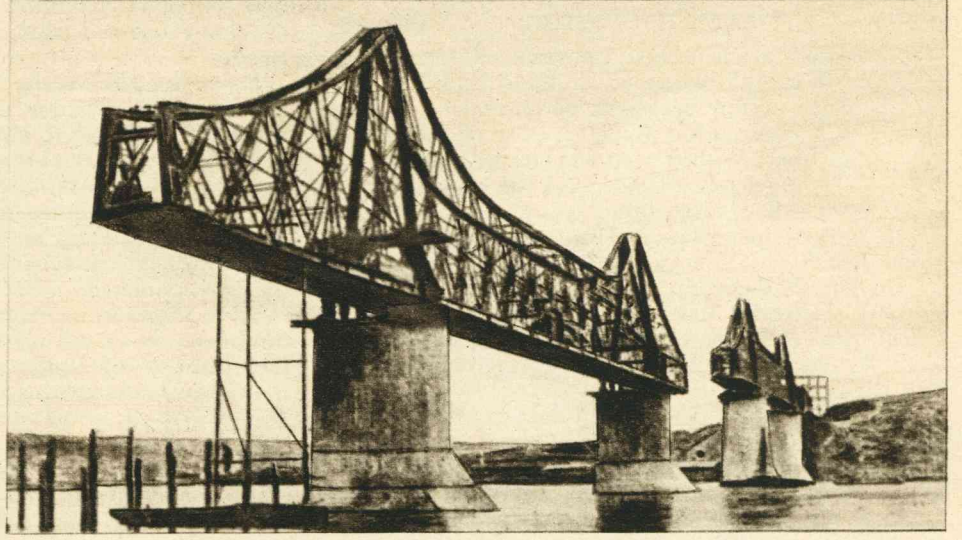
Het Vlaamsche Operettegezelschap, onder de kundige directie van den jongen tooneelkunstenaar Jos. Verlinden, gaf Woensdag 8 en Donderdag 9 November, zijn eerste voorstelling in den Kampschouwburg te Harderwijk. Opgevoerd werd „De dochter van den Tamboer-majoor“. Het succes was uitbundig. (foto's Du Houx.)

WERELDPANORAMA

DE BEGRAFENIS VAN KAPITEIN BÖLCKE.

In de afgelopen week had met militaire eer de begrafenis plaats van den bekenden Duitschen kapitein- vlieger Bölcke, die tijdens een luchtgevecht door een botsing om het leven kwam. De teraardebestelling geschiedde te Dessau, de geboorteplaats van Bölcke.

DE VERWOESTE BRUG BIJ CERNAVODA.

Een deel van de groote brug bij Cernavoda, die de Roemenen bij hun terugtocht in de Dobroedsja hebben doen springen. Onze foto geeft de brug, zooals ze thans is.

DE CHINEËSCHE PRINSES JUE QUON JAI,

die zich reeds in China door haar buitensporigheden een naam had gemaakt, is door haar moeder op reis gezonden. Ze is naar New York overgestoken waar ze thans op kwistige wijze het geld uitgeeft. Gedurende de drie eerste weken van haar verblijf aldaar zou zij reeds 100.000 dollar hebben verspild.

EEN ZELDZAME PLECHTIGHEID.

Prinses Marie, de eenige dochter van het Belgisch koningspaar, heeft haar eerste heilige communie ontvangen in de kapel, door haar moeder opgericht in het nog onbezette gedeelte van België, voor door den oorlog ouderloos geworden kinderen. Op onze foto ziet men de Prinses den Bisschop een souvenir overhandigen ter herinnering aan deze plechtigheid.

EEN NIEUWE DUITSCHE HELM.

Wij reproduceeren hierboven een foto van een nieuw soort Duitschen helm, die alleen gebruikt wordt bij gelegenheden wanneer de kans dat het gelaat verwondt wordt, zeer groot is. De helm is thans het eigendom van een Canadeesch officier.

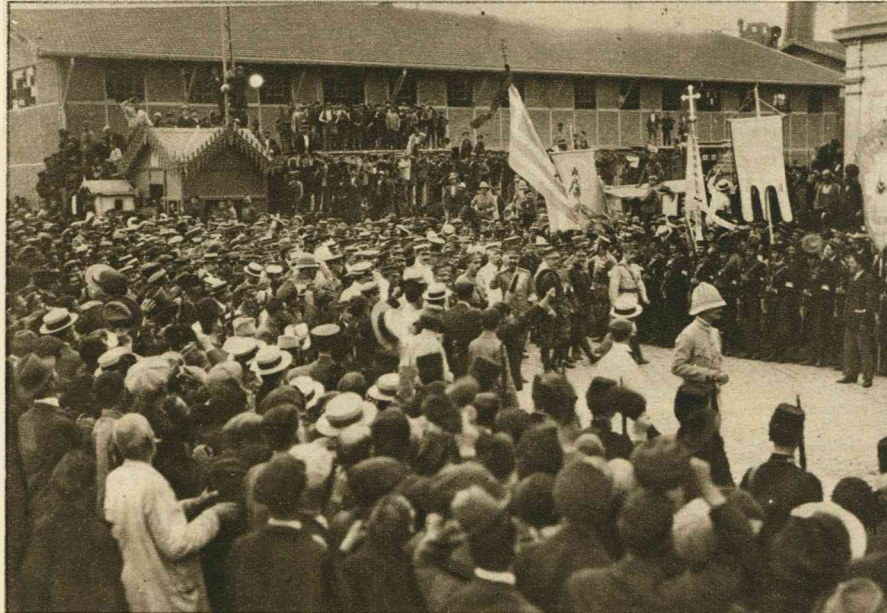
DE ONAFHANKELIJKHEIDSVERKLARING VAN POLEN.

Ter gelegenheid van de onafhankelijkheidsverklaring door Duitschland en Oostenrijk van Polen, welke plechtigheid te Warschau plaats had, geven wij hierboven een drietal foto's. Links: de werklievenverenigingen verlaten met hun vaandels na de proclamatie het oude Poolsche koningsslot. Midden: de autoriteiten verlaten het slot na de plechtigheid. Rechts: Poolsche studenten met hun vaandel op de binnenplaats van het oude koningsslot.

KOLONEL CHRISTODOULOU.

De kolonel Christodoulou over wiens houding tegenover de Bulgaren zooveel te doen is geweest bij zijn terugkeer te Saloniki. (De middelste figuur met de drie ridderorden).

DE HULDIGING VAN KOLONEL CHRISTODOULOU.

Bij zijn terugkeer in Saloniki heeft kolonel Christodoulou de meest ondubbelzinnige bewijzen van sympathie ontvangen en heeft hij zich door burger en militaire bevolking laten huldigen.

'T NIEUWE GRIEKSCHE UNIFORM.

Ook de Grieksche soldaten hebben een nieuw uniform gekregen. Het bestaat uit een khaki jas en broek, donkerblauwe puttis en een lichtblauwe muts.

Een Strijd tegen 't Recht

DOOR OTTO HÖCKER

(13) DERDE HOOFDSTUK. (Vervolg)

„ch, zei de detective nadenkend, toen hij het laatste papier uit de hand legde.

„Deze beëdigde verklaringen zijn door Huntington Whistler en een zekeren Robert Walker voor een hier wonend notaris afgelegd, vermoedelijk in opdracht van u en tegen schadevergoeding?”

„Ik ontken niet, dat ik Huntington rijkelijk beloond heb.”

„En Mr. Walker?”

„Den stiefvader der operazangeres heb ik nooit gezien, zijn compagnon ging geheimzinnig met hem te werk. Ik vermoed echter, dat Huntington hem zijn deel zal gegeven hebben.”

„Ik moet eerlijk bekennen, dat mij de inhoud dezer affidavits, meer echter nog het beëdigde huwelijkscontract en het schriftelijk bewijs van het verblijf in de gevangenis te Sing Sing, zóó verrast heeft, als nog nimmer iets te voren. Voorwaar, het zijn stichtelijke onthullingen! Deze miss Hastings heet met haar waren naam Nelly Minkers, leeft met twee verschillende personen, verlooft zich onder den eenen naam met haar vriend, maar heeft reeds lang te voren diens neef gehuwd en dit huwelijk bestaat rechtens nog altijd! Ten slotte is het verwende troetelkind onzer voornaamste kringen wegens sluwe zakkenrollerij bestraft... wel, er ligt nu zooveel bewijsmateriaal tegen deze dame voor het grijpen, dat het mij bijna onbegrijpelijk voorkomt... Maar zeg eens, kan er geen verwisseling in het spel zijn?... Doch neen, dat is geheel onmogelijk, daar volgens u alle datums precies zoo uitkomen... Jammer, dat die Huntington dood is, hij zou een voornaam getuige geweest zijn... maar ik vergeet” — hij lachte even — „dat als de boef nog leefde, dan van het heele gevalletje geen sprake zou zijn... Waar woont echter de stiefvader?”

Ralph kon hierop niet antwoorden.

„Ik denk dat de bewijzen zonder hem wel voldoende zijn,” gaf hij voor. „Ethel Hastings zal hun identiteit niet durven loochenen.”

Crout was opgestaan. Hij ging nu weder zitten.

„Hoe kon zij echter weten, dat haar man zich op het kantoor van haar verloofde bevond?” vroeg hij aarzelend.

„Het plegen van zulk een daad, nog wel op zóó'n ongeschikte plaats, gaat mijn verstand te boven.”

Ralph Waldon lachte.

„Vroeger kon miss Hastings niet goed op die plaats verschijnen. Ik wil u echter ook nog mededeelen, dat Huntington zeer laag met haar heeft gehandeld. Eerst perste hij haar veel geld af, terwijl hij in werkelijkheid reeds lang met mij in verbinding stond en mij behulpzaam was met mij al deze papieren in handen te spelen. Ten laatste bleef hij, gelijk hij mij zelf vertelde, brutaal voor zijn verraad borg. Hij trachtte haar nog een laatste som af te persen, haar voorspiegelende haar alle bewijzen in handen te zullen leveren, zoo zij hem gistermorgen om elf uur een bepaalde som uitbetaalde. Natuurlijk dacht hij daar zelf niet aan, want de meeste papieren had hij voor klinkende munt reeds lang aan mij verkocht. Zooals u uit het affidavit van den stiefvader kunt zien, was deze in gezelschap van Huntington eerst gisteren bij den notaris. Juist om elf uur ontving ik uit zijn handen deze laatste schakel voor de keten van bewijzen. De boef was brutaal genoeg, de zangeres toen ook nog aan zijn neef te verraden. Hij was dit tenminste van plan en hij schijnt het ook te hebben willen uitvoeren, anders laat zich zijn aanwezigheid op het kantoor niet verklaren. Miss Hastings was hiervan op de hoogte, of zij mag in haar vertwijfeling het besluit genomen hebben, zich eens uit te storten voor haar verloofde, en toen zij nu, in plaats van dezen, haar slechten man aantrof, werd het drama afgespeeld.”

Crout sprong op.

„Nu is mij alles duidelijk! Ik heb ondertusschen gehoord, dat zij naar Boston gereisd is. Zij moet daar bij kennissen afgestapt zijn, maar haar kamenier kent haar naam niet. Ik zal met Mr. Keane van de Centrale overleggen; misschien vertrek ik nog wel met den nachttrein naar Boston... Maar 't is hoog tijd, dat ik opstap, wil ik op het centraalbureau nog iemand aantreffen,” zoo onderbrak hij zichzelf, terwijl hij op zijn horloge keek. „De papieren moet ik natuurlijk meenemen, Mr. Waldon.”

„Zeker, zeker. Maar laat me zoo spoedig mogelijk iets van u hooren. Hier, neem voor 't oogenblik, wat ik bij me heb... Is driehonderd dollar genoeg?”

Gelaten nam Crout de banknoten in ontvangst, rolde ze op en borg ze weg.

„Maar wat zult u met de donna beginnen? Wees

voorzichtig, anders ontsnapt ze u weer; ze is zoo glad als een aal.”

Angst sprak uit Waldon's trekken, toen hij dit zei.

„Pshaw! Hier naar New York zal ik ze terugbrengen. Wij zullen bij het verhoor den derden graad op haar toepassen, haar met haar verloofde confronteeren en haar daarbij 't masker van 't gezicht rukken, dat is alles.”

Ralph hoorde vreemd op.

„De derde graad? Dat klinkt geheimzinnig en vreeselijk. Dan heeft onze gele pers toch gelijk met haar bewering, dat deze moderne pijnbank aangewend wordt bij verstokte gevangenen?”

„'t Is eenvoudig een morele foltering, een zielenpijnbank. Maar wat wil men anders doen?”

Crout haalde de schouders op en maakte aanstalten om te vertrekken.

„Een misdaad moet gestraft worden, 't volk roept om boete, en smaalt op de nalatige politie, en vergeet, dat 't in den regel juist niet de armen van geest zijn, die de misdaden plegen... Ik stel me van deze confrontatie in elk geval veel voor, zoo niet alles.”

* * *

Op zijn weg naar het centraal-bureau stapte de

DE NIEUWE PAROCHIEKERK TE 'S-GRAVENHAGE.

De hulpkerk van de H.H. Martelaren van Gorcum aan de Beveningstraat te 's-Gravenhage is tot een parochiekerk verheven, waarvan de ZeerEerw. heer J. H. F. Root tot eerste pastoor is benoemd. Vóór de Hoogmis werd de nieuwbouwkerk herder door den HoogEerw. heer P. C. Wijtenburg, Deken van 's-Gravenhage, plechtig geïnstalleerd. — Onze foto geeft een interieur van het lieve kerkje, genomen tijdens de mis. (foto Van Tol.)

detective een apotheek binnen, welke eigenaar dikwijls met ambtelijke onderzoekingen belast werd. Hij vond hem in zijn laboratorium.

„Mr. Tucker, kunt u vóór morgen vroeg nog vaststellen, of de sporen van groen lak op dit pakpapier van een van deze beide staven afkomstig zijn?”

Daarbij legde hij 't pakpapier, dat hij in Whistlers kantoor bij zich gestoken had, en waarin 't proefpakje met bruispoeder gezeten had, op tafel; daarna haalde hij twee eindjes van lakstaven, zorgvuldig in papieren gewikkeld en met „1” en „2” gemerkt, uit den binnenzak van zijn jas, en legde ook deze voor den apotheker neer.

„Maar niet verwisselen, Mr. Tucker. De zaak is buitengewoon gewichtig; 't heeft betrekking op een misdaad.”

„Ik zal er voor zorgen. U kunt de analyses morgen vroeg afhalen, Mr. Crout. Ik zal er dadelijk aan beginnen.”

Op 't hoofdkantoor van politie wachtte den detective een verrassing. De dienstdoende agent deelde hem mede, dat sergeant Keane van Whistlers kantoor uit herhaaldelijk om hem getelefoneerd had, om te vragen waar hij was.

„U moet er direct heen, de Coroner is er ook, en u wordt verwacht.”

„Maar wat is er dan te doen? Is er wat nieuws?” vroeg Crout verwonderd; maar de ander wist er

niets van. „Zooveel te beter, dan tref ik de heeren bij elkaar. Ik breng hun aardig wat nieuws mee.”

Vol ijver snelde hij terug naar de bovenstad. 't Sloeg juist negen uur, toen hij den luchtkrabber op Madison Square bereikte.

VIERDE HOOFDSTUK.

In de voorhal brandden slechts de gewone nachtlampen en verspreidden een schemerachtig licht om zich heen. De poortwachter opende de zware buitendeur, geleidde hem naar de lift, waarmee de nieuw aangekomene naar de bovenste verdieping gevoerd werd. Langzaam gleed hij langs de talloze verdiepingen omhoog in welker gangen de dunne gasvlammen flakkerden en een ongezellig licht wierpen over de eentonige vloertegels. Diepe stilte, slechts verbroken door 't zoemen van de glijdende lift, drukte loodzwaar op 't reuzengebouw, welks vormen zich in den nacht in 't onmetelijke schenen te verliezen. De opgewekte levendigheid, welke overdag duizenden menschen hier te weeg brachten, die in koortsachtige haast kwamen en gingen in de talloze kantoren van dit ontzaglijke gebouw, was verdwenen alsof ze nooit meer keeren zou.

Verruimd haalde Crout adem, toen de lift eindelijk in de bovenste verdieping stilhield. Hier was alles helder verlicht, en men hoorde op de gang reeds een gewirwar van stemmen, dat scheen te komen uit 't kantoor van den advocaat. Toen de detective de deur opende, bleef hij een oogenblik verstomd aarzelen op den drempel. Een zeer ongewone aanblik bood 't kantoor. Enkele beambten zaten bij de lessenaars en waren bezig in papieren te snuffelen. Aan 'n tafel onder de elektrische lichtkroon zaten eenige mannen met groote witte voorschotten voor, die druk in de weer waren met microscopen en flesschen. Naast hen stond een groote kast, waaruit ze die voorwerpen schenen te halen. Door de openstaande deur van 't privé-kantoor zag Crout even ijverig den Coroner met de detectives bezig.

Keane was de eerste, die den binnentredende bemerkte.

„Hallo, Mr. Crout! U komt juist op tijd! Hebt u wat nieuws? Overigens, voor ik 't vergeet,” ging hij voort, „'t adres van miss Hastings in Boston is bekend. Zij heeft in de kranten de inhechtenisneming van haar verloofde gelezen, en onmiddellijk aan hem om opheldering getelegrafeerd. Natuurlijk kwam dat telegram bij ons terecht. Ik seinde dadelijk terug, dat de tijding op waarheid berustte, en dat haar onmiddellijke terugkeer naar New York in 't welbegrepen belang van den gevangene zou zijn.”

„Nu, en?”

De detective had inmiddels ook den Coroner begroet en staarde Keane in spanning aan.

„Hier, lees zelf.”

Hij reikte den detective een telegram over.

„Zij komt met den nachttrein terug en is morgen vroeg hier.”

„Als 't maar waar is,” bromde Crout twijfelend. „Ik had liever gezien, dat ik ze onder 't een of ander voorwendsel zelf hierheen had kunnen brengen.”

„Maak u niet bezorgd! Wij hebben onzen Bostonschen collega in den arm genomen. Miss Hastings kan rustig hierheen reizen, maar zou oogenblikkelijk gevangen genomen worden, als ze 't waagde, in een andere richting te vertrekken. Hebt u iets over haar vernomen?”

Crout knikte.

„Hier in mijn zak heb ik bewijzen, die haar tamelijk onaangenaam zullen zijn. Wij zochten tot nu toe vergeefs naar een reden voor den moord; ik geloof een zeer aannemelijke gevonden te hebben. Mr. Ralph Waldon, een vroeger goed vriend van Mr. Whistler, deed mij die bewijzen aan de hand.”

„Die kunt u ons later toonen,” mengde de Coroner zich er nu tusschen. „Voorloopig hebben wij ons slechts bezig te houden met een nieuw beslissend feit, dat alle tot dusverre ontdekte bijzonderheden overhoop dreigt te gooien.”

„En waarin bestaat dit?” vroeg Crout ongeloovig.

„De vermoorde is toch niet weer levend geworden?”

„Dat natuurlijk niet. Maar hij is niet met den dolk vermoord.”

„Niet met den dolk? En het mes stak toch tot aan het heft in de borst?”

Crout verloor, wat hem zelden gebeurde, zijn gewone koelbloedigheid.

„Ik geloof zeker, dat u mij voor den gek wilt houden, heeren!”

De uitdrukking van zijn gelaat was zoo verbluft, dat de omstanders ondanks het ernstige feit moesten lachen.

„Neen, Mr. Crout. U kunt u echter geruststellen, onze gezichten waren vandaag bij de sectie zoo mogelijk nog onnoozeler dan nu het uwe...”

„Maar hoe is dat nu mogelijk? Wij allen zagen het mes toch in de borst steken... Het gaat boven mijn verstand.”

Hoofdschuddend liet hij zich op den naasten stoel neervallen.

(Wordt vervolgd).

DE TOCHT VAN DE DEUTSCHLAND

door PAUL KÖNIG, Kapitein v. d. handelonderzeeër
„Deutschland“

(5) (Vervolg.) (Nadruk verboden.)

Maar waartoe een schip eigenlijk deugt, zijn innerlijke waarde om zoo te zeggen, dat ziet men eerst, wanneer het zijn proef in volle zee aflegt. Men komt eerst achter zijn beste eigenschappen en verkrijgt eerst zoo goed het geloof in zijn betrouwbaarheid en zeewaardigheid, wanneer het eens met windsterkte tien waait en er een deining van sterkte acht staat, waar men tegenop moet. En niet slechts zoo voor een paar uur; neen, dagenlang, wekenlang. Daar kan een schip dan toonen, wat het waard is.

Dat geldt vooral voor een onderzeeboot in den oorlog. Een vrachtschip in vrede, dat immers ook dikwijls lange beproevingen uithouden moet, heeft toch tenslotte altijd de mogelijkheid, een noodhaven binnen te loopen of hulp in te roepen; in het ergste geval kan hij een paar dagen drijven om beter weer af te wachten. Dat alles is er voor de onderzeeboot niet. Voor haar komen bij de ge-

den stormgezweepten oceaan en bracht den roem van de Deutsche scheepsbouwkunst over de zee.

Storm is op de onderzeeboot toch nog iets anders dan zelfs op het slechts even groote stoomschip. Zoolang het gaat, moet men natuurlijk nog omhooggedoken blijven, om met de krachtige oliemachines te kunnen varen. De elektrische kracht in de batterijen moet altijd voor gevallen van den uitersten nood bespaard worden, daar men anders niet duiken of snel manoeuvreren kan. Maar wat heet bij een onderzeeboot omhooggedoken varen in den storm? Ze steekt toch altijd tot den toren in het water, en ook dien overspoelen de golven. De zeeën gaan over het geheele schip heen, omdat het te zwaar is, om als een kleiner vaartuig omhooggeheven te worden, en omdat het niet, als een stoomschip, bij het diepere inboren in zoo'n aanrollenden waterberg reservewaterplaatsing voor het dragen brengt, zoo als men zich in zeemanstaal uitdrukt. Het is met zijn geheele grootte reeds gedoken en kan door verder induiken niet als het bovenwatervaartuig zijn waterverplaatsing vergrooten en daardoor nog meer drijfvermogen en stijfkracht bekomen. Het elastische werken van het stoomschip, dat in de deining onophoudelijk zijn waterverplaatsing verandert en door tijdelijk grooter wordende stijfkracht gestuwd en omhooggeheven wordt, valt bij de onderzeeboot weg. Brullend en hard neerslaand vallen de golven over het bevende lichaam van de boot heen, haar bewegingen zijn zonder overgang, gebeuren met horten en stooten en betekenen een vreeselijk op de proefstellen van allen samenhang.

Daar kan men beproeven, wat voor materiaal men onder zich heeft, daar komt het uit, hoe geniaal de lijnen van het schip geconstrueerd zijn, dat het zelfs in zoo'n heksenketel nog gang behoudt en roervast blijft.

„U-Deutschland“ werd op een zware proef gesteld, en zij doorstond die schitterend. Verscheidene dagen bleef het weer hetzelfde. Orkaanachtige rukwinden zwiepten het water en overspoelden het schip met donderende bergen van golven. Zooals te begrijpen is waren alle luiken op het dek gesloten, en met korte tusschenpoozen moest ook het door den voorwand van de „badkuip“ toch zoo goed beschutte torenluik door den officier van de wacht bij iedere overspoelende zee toegeworpen worden.

Behaaglijk was het niet op den toren. Maar altijd nog duizendmaal beter dan onder dek, waar de mannen in de afgesloten lucht bij het eeuwige rollen van het schip erg aan zeeziekte begonnen te lijden. Menig oudbevaren man offerde hier voor den eersten keer aan Neptunus.

Op den derden dag nam de wind eindelijk af. De zee werd rustiger, en we konden alle dekluiken openen, om de boot goed door te luchten en uit te drogen. Alle mannen die vrij van wacht waren kwamen naar boven, om zich aan dek in de zon languit uit te strekken en zich te herstellen, wat menigeen werkelijk noodig had. Afgetoed en met bleeke gezichten kwamen ze uit de luikgaten; nauwelijks echter waren ze in de frische lucht en hadden ze zich den heerlijken zeewind om den neus laten waaien, of daar staken ze reeds het geliefde rooktuig aan.

Daar in onzen huidige koers weinig stoomschepen te verwachten zijn, wordt een groote droogmakerij op touw gezet. Ieder brengt zijn natte spullen, die beneden in de opgesloten lucht niet drogen konden, naar boven om te luchten. Het geheele dek is vol bedden, dekens, kleeren en laarzen; aan de ijzerdraden van de borstwering wordt het ondergoed bevestigd en fladdert lustig in den wind als aan waschlijnen. Daartusschen liggen de mannen in de zonderlingste houdingen en zonnen zich als hagedissen. Om de kunstmatige ventilatie van de gezamenlijke ruimen door natuurlijke tocht nog te versterken, worden in de gezamenlijke luikgaten de zeildoekwindzakken opgehangen. Met hun getande zijvleugels hebben ze iets van vinnen en doen er den gewelfden groenen bovenbouw van onze „Deutschland“ als den rug van een fantastische voorwereldlijke visch uitzien; we moeten een vreemden aanblik geboden hebben.

Er was echter niemand tegenwoordig, om zich hierover te verwonderen; een enkel stoomschip, welks rook tegen den avond aan den horizon opdook, konden wij door verandering van koers gemakkelijk ontwijken.

De stemming onder de bemanning is voortreffelijk; als teeken daarvan klinkt uit de matrozenkajuit lustig de grammaphoon. Ook bij ons in de officierenkajuit wordt het kleine toestel voor „conservenmuziek“ in gebruik genomen, dat uit het leven op de onderzeebooten eenvoudiger niet meer is weg te denken.

Voor het overige begon thans het eentonige gedeelte van onzen tocht. Het goede weer hield aan; ontmoetingen hadden we weinig te verwachten.

Ik vind in mijn journaal slechts de volgende aantekeningen: „Het vervelende gedeelte van onze reis begint. Voortdurend, een weinig slingerende, vervolgt de boot haar koers; af en toe wordt een stoomschip uit den weg gegaan. Verscheidene dagen komt er volstrekt niets in 't zicht; de grammaphoons spelen, en alles is in de beste stemming. In volle zee in de onderzeeboot is men als niemand anders met zijn welstand van het weer afhankelijk.“

Het is eigenlijk het eerste oogenblik, dat we wat op

adem kunnen komen. Men kijkt achteruit, men ziet vooruit en wordt door de eeuwige eentonigheid van de zee mededeelzamer.

Op een dag sta ik op het voorschip; naast mij zit gehurkt onze reusachtige bootsman Humke in de geopende betimmering van het smalle middelste bovendek, waaronder we onze reddingsboot goed verstuwd hebben; eenige sjorringen waren in de stormdagen los gaan zitten en moesten aangehaald worden.

Ik heb zoo lang gestaan, naar het Westen starend, in gedachten bij Amerika, ons doel.

Plotseling prikkelt het mij, den braven Humke daarover aan te spreken. Ik vraag hem, wat hij ervan denkt, dat we nu midden in den oorlog naar Amerika varen. Welke voorstelling hij zich van het doel van onze onderneming maakt.

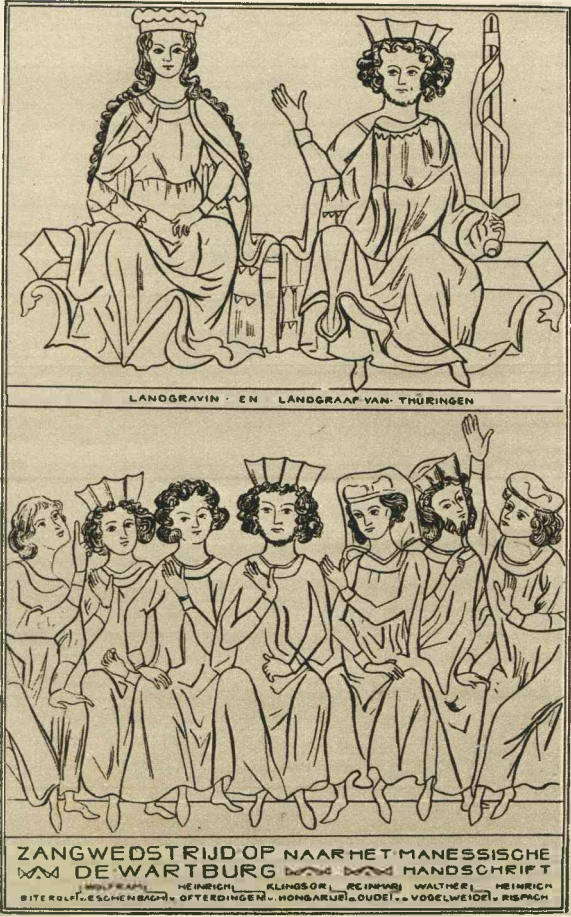
Dan grijnst de brave en antwoordt zonder aarzelen: „Wel, geld verdienen.“

Dat is me wat te kort samengevat, en ik probeer hem duidelijk te maken, wat het beteekent, den handel met Amerika weer op te nemen, midden in den oorlog, alle Engelsche blokkadeschepen ten spijt; daarbij probeer ik, hem het doel van de Engelsche blokkade te verklaren.

Hij herstelt zich snel en zegt:

„Ja, nu begrijp ik het wel, wat de Engelschman met de blokkade wil.“

Ik ga verder en zet hem, zoo goed als ik kan, de vereischten en de betekenis van een werkelijke blokkade uiteen en word door zijn antwoord verrast, dat hij mij dadelijk uit de ziel van het volk met de naïeve zekerheid van onze zeelieden geeft:

Uit: „Handboek der Muziekgeschiedenis“, door Mr. Henri Vioffa.

Te Haarlem, bij H. D. Tjeenk Willink & Zoon, is uitgekomen: Handboek der Muziekgeschiedenis, Eerste Deel, door Mr. Henri Vioffa. — In dit lijvig deel van meer dan 400 bladzijden is een rijke schat van kennis opgestapeld: al wat de schrijver in twintig jaren aan muziekgeschiedenis onderwees. Zonder vertoon van geleerdheid, boeiend en bevattelijk, verhaalt Mr. Vioffa hier hoe de toonkunst zich in den loop der eeuwen ontwikkelde, en hij heeft daartoe een ongelooflijke massa materiaal, waaronder het allernieuwste, bijeengebracht. — De uitgevers deden het boek de eer wervaren die het toekomt: papier en druk voldoen aan hoge eischen; zeer talrijke illustraties, notenvoorbeelden, portretten e.d. versieren den tekst.

varen van de zee de gevaren van de zijde van den vijand, van den vreeselijksten en onbarmhartigsten vijand. Haar wenkt geen noodhaven, en wanneer ze slechts een paar uur onklaar ligt om te bewegen of te duiken en ontdekt wordt, dan jagen hem de voorbijvarende zeilvaartuigen, die aan een stoomschip dat averij heeft redding en hulp brengen zouden, de begeerte bloedhonden op den hals. Niemand is zoo eenzaam en zoo alleen op zichzelf aangewezen als de onderzeeboot-kapitein. Kan hij zich niet onvoorwaardelijk op zijn vaartuig verlaten, dan is hij verloren.

Daarom weten we allen, wat wij aan de Germania-werf en den constructeur van onze boot, hoofdingenieur Erbach, te danken hebben. Naar zijn plannen werd de „Deutschland“ een zoo voortreffelijk zeeschip, door het wonderbaarlijke samenwerken van alle heeren van het Onderzeeboot-scheepsbouw- en van het Onderzeeboot-Machinebouwbureau. Wat daar in den winter van 1915 in ongelooflijk korten tijd en toch met de nauwgezetheid van een precisiewerk op de helling in Kiel ontstond, wat de heer Erbach mij op die onvergetelijke proeftochten in het voorjaar leerde begrijpen en besturen, dat vocht zich twee maanden later met zekerheid zijn weg door

C. Joh. Kieviet. De Hut in het Bosch. Geïllustreerd door Joh. Braakensiek. Valkhoff en Co., Amersfoort. Het is niet te verwonderen dat van dit boeiende boek een tweede druk noodig was. De boeken van Kieviet — die zoowel voor meisjes als voor jongens geschikt zijn — behoren tot de beste op het gebied van kinderlectuur. Ze blijven op goeden voet met de realiteit en geven toch juist die hoeveelheid fantasie waar onze jeugd, gelukkig, niet buiten kan. Van Braakensiek's aardige illustraties beelden wij er hier een af.

„Ach wat, ons krijgen ze toch niet! En dan heeft de gansche Engelsche blokkade immers geen doel!“

Intusschen waren nog eenige mannen van de afkomende wacht naderbij gekomen en hoorden toe. Daar stonden ze wijsbeens op het smalle dek van een kleine onderzeeboot midden in den Atlantischen Oceaan, een paar onverschrokken Duitsche zeelieden.

„Mannen,” zeg ik, „nu hebben jullie gehoord, waarom we hier varen. Maar ik wil jullie nog iets er bij vertellen.“

„Kerels, jullie hebt geen idee, wat onze tocht eigenlijk beteekent. Onze brave „Deutschland“ is veel meer dan alleen een vracht-onderzeeboot, waarmee wij den Amerikanen Deutsche waren brengen; waren natuurlijk, die Engelsche handelsnijd en Engelsche slinksheid tot heden ver van de Amerikaansche kusten hield, niet alleen, om den Duitschen uitvoer te benadeelen, maar ook om daarbij flink in troebel water te kunnen visschen, om de Amerikaansche industrie en den Amerikaanschen handel in alle onschuld allergevoeligst te benadeelen.“

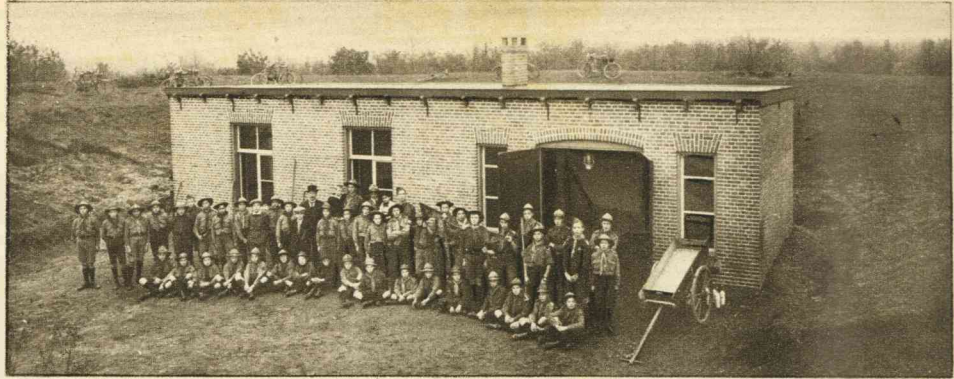
„Daarmee is het thans uit, daarvoor zorgen wij. Maar dat is nog niet alles. Het optreden van de eerste handelonderzeeboot beteekent nog veel meer. Zonder een kanon of een torpedo aan boord te hebben, brengt onze „Deutschland“ een omwenteling in het geheele zeewezen, in den ganschen overzeeschen handel en in het internationale recht met zich, een omwenteling, die van nog in 't geheel niet te overziene gevolgen wezen zal.“

(Wordt vervolgd.)

JUBILEUM HAAGSCHE REDDINGSBRIGADE.

De Haagsche Reddingsbrigade vierde in de afgelopen week haar eerste jaarfeest in de Zwem-
inrichting aan de Mauritskade. — Hierboven een groep der deelnemers aan het feest.

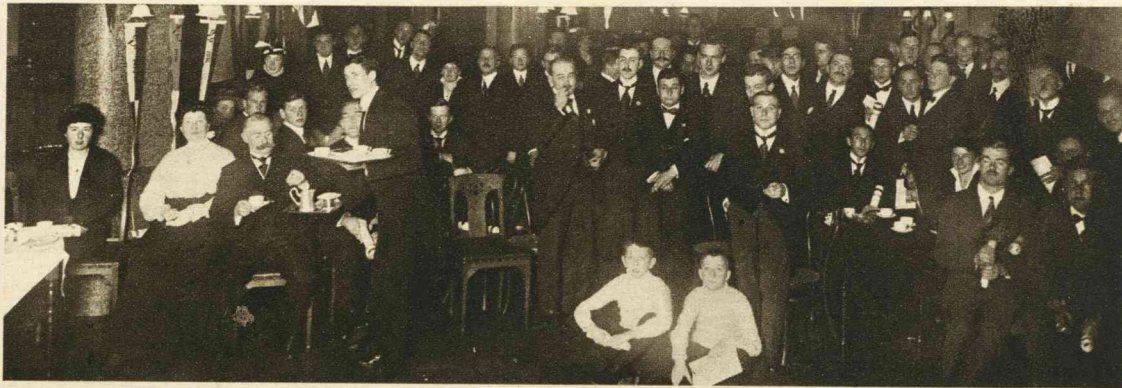

HET PADVINDERSHUIS TE NIJMEGEN.

Verleden week had te Nijmegen de inwijding plaats van het Padvindershuis van de Neder-
landsche Padvinders, afd. Nijmegen. — Onze foto geeft het nieuwe gebouw.

„Bok” De Korver huldigt Jhr. Feith.

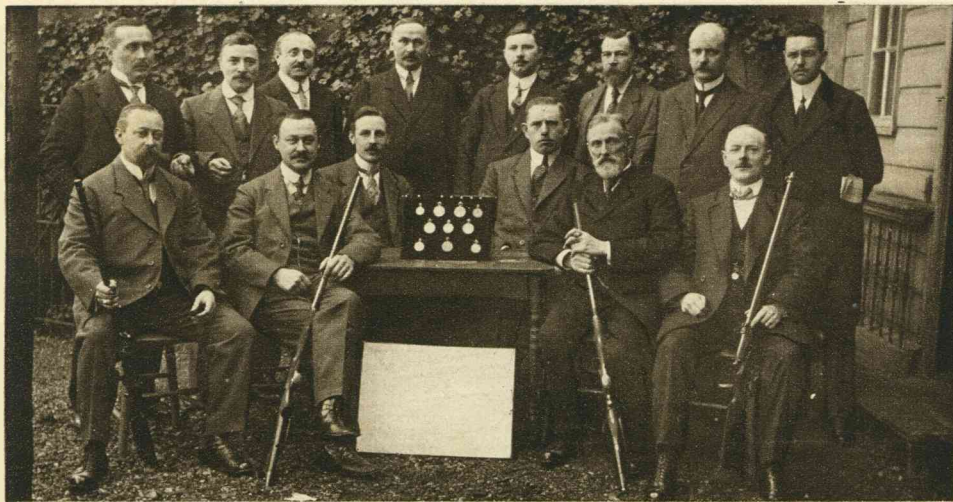

VERGADERING COMITÉ VOOR WHERRYWEDSTRIJDEN.

Ter gelegenheid van zijn driehonderdsten wedstrijd werd Zondag j.l. Jhr. Mr. C. W. Feith van H.V.V. gehuldigd.
— Het comité voor wherrywedstrijden hield verleden week in Hotel Americain te Amsterdam een samenkomst
om aan de deelnemers aan de wherryrondvaart door Nederland de prijzen uit te reiken.

Jhr. Mr. C. W. FEITH.

EEN 10-JARIG BESTAAN

Links: De schietgroep „Wilhelmina” te Amsterdam herdacht verleden week haar 10-jarig bestaan. — Rechts: Het is den kleinen H. A. V.-er Jan Korvinke (x) op schitterende wijze gelukt het
50 K.M. clubrecord, staande op 7.32 uur te brengen op 6.45 uur 36 seconden. De 25 K.M. gingen in 2 uur 59 minuten.

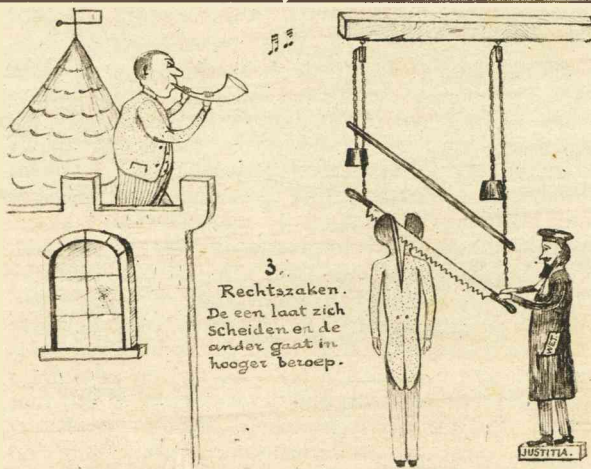

HET 50-K.M.-WANDELRECORD VERBETERD.

De Oorlog en de Damesmode.

Bij het begin van den oorlog — lang geleden, toen het nog
'n nieuwtje was — zou 't niet overdreven geklonken
hebben, indien men met betrekking tot de damesmode
sprak van een „soldatenmode”. Het militarisme had ook
daarop zijn stempel gedrukt. Op 't oogenblik, nu we gewend
zijn aan den oorlog, denkt niemand er meer aan, zich mili-
tair te kleeden. In Parijs schijnt men dit echter te betreuren
en wil men trachten deze neiging er weer in te krijgen bij
de dames. Men schijnt het speciaal te willen beproeven bij
de echtgenooten van officieren, die men in haar kleeding
den rang van hun aan het front vertoevend echtgenoot
wil doen uitdrukken en wel door de gebruikelijke onderschei-
dingsteekens: epauletten, kraag, sterren of strepen.

Het is nu maar de vraag, of de alleen-achtergebleven offi-
ciersvrouw er gehoor aan zal geven. Misschien zullen de
midnettes zich dit nieuwtje wel gauw „aantrekken”, want

het zal meer aardig en coquet, dan degelijk staan. Ons lijkt
de gedachte niet gelukkig, althans wat het doel betreft.

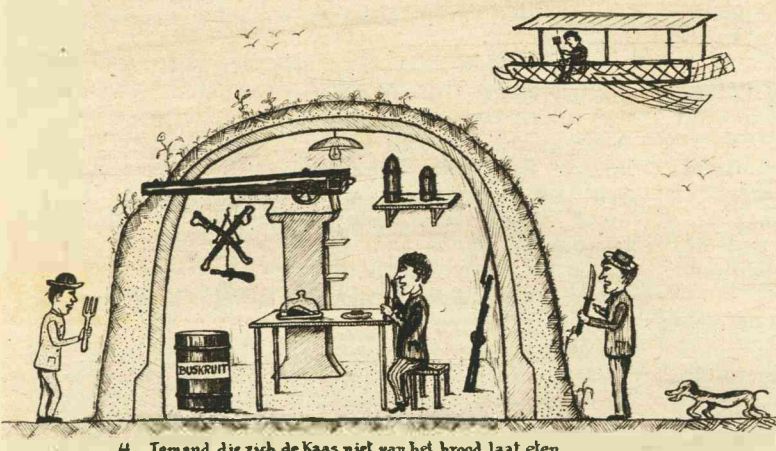
Doodsverachting.

Toen Philippus van Macedonië met zijn leger den Pelepon-
nezus was binnengerukt, zei men tegen Damindes, dat
de Lacedemoniërs wel zouden doen, zich tijdig te onderwer-
pen, dewijl ze anders het ergste te vreezen hadden. „Eiwat,”
antwoordde hij, „wat kunnen zij te vreezen hebben, die
niet bang zijn voor den dood?” en toen Philippus hun schreef
dat hij al hun ondernemingen verijdelen zou, was hun ant-
woord: „Zult-gij ons ook beletten te sterven?”

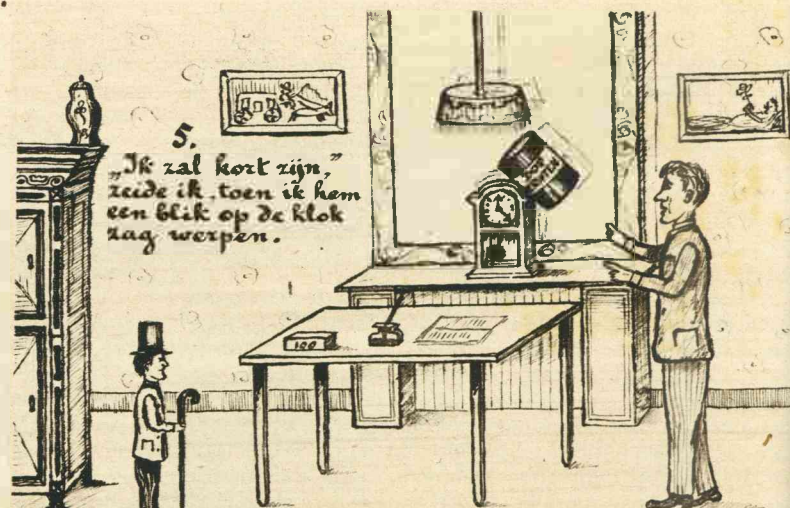
Ook de oude Germanen stelden den dood boven de sla-
vernij, en edel was het antwoord, dat Bojaculus, een hunner
aanvoerders, aan den veldheer van keizer Tiberius gaf:
„Wij kunnen gebrek hebben aan land om op te leven, het
zal ons nooit aan land ontbreken om op te sterven.”

De Teekeningen — van — J. T. van Leiden Jr.

J. T. van Leiden Jr. is bij ons geweest,
een weinig veronwaardigd over zijn
publiek, de lezers van Panorama na-
melijk. Men heeft hem brieven geschre-
ven, geklaagd over de duisterheid van
zijn onderschriften. Hij had gedacht dat
onze lezers intelligente menschen wa-
ren. Dat denken wij, eerlijk gezegd, nog.
Maar hoe komt 't dan, klaagde Jantje,
dat zoovelen den eenvoudigen titel
van teekening no. 2 niet begrijpen:
„Claudius Civilis ging met een zwaard
omgord”? Gaat hij dan niet met een
zwaard in de handen? Gaat hij dan niet
inderdaad omgort, en wel bij den krui-
denier, die er toch de aangewezen man
voor is? Wij hebben onzen medewer-

4. Iemand die zich de Kaas niet van het brood laat eten.

5. „Ik zal kort zijn,”
zeide ik, toen ik hem
een blik op de klok
zag werpen.

ker gekalmeerd, hem gezegd te bedenken dat het publiek aan zulke eenvoudige kunst als de zijne niet gewend is. En op onze verzekering dat wij onvervaard zullen voortgaan zijn werk te propageeren,
heeft hij ons bureau opgelucht verlaten. Hierbij drukken wij opnieuw eenige, en wel drie, stalen van zijn arbeid af.